
STRATEGIA ROZWOJU GMINY SIERPC NA LATA 2014-2020

**GMINA SIERPC
POWIAT SIERPECKI
WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE**

SIERPC 2014

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	3
II. DIAGNOZA STRATEGICZNA GMINY SIERPC	4
1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY SIERPC	4
2. ZASOBY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	5
3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA GMINY SIERPC	8
4. GOSPODARKA.....	14
5. USŁUGI PUBLICZNE NA TERENIE GMINY SIERPC.....	17
5.1. USŁUGI SPOŁECZNE.....	17
5.2. USŁUGI KOMUNALNE	26
6. PARTNERSTWA GMINY SIERPC	35
7. ANALIZA BUDŻETU GMINY SIERPC	36
7.1. DOCHODY BUDŻETU GMINY SIERPC.....	36
7.2. WYDATKI BUDŻETU GMINY SIERPC	39
7.3. WYNIK BUDŻETÓW GMINY SIERPC W LATACH 2008-2012.....	44
7.4. POLITYKA INWESTYCYJNA GMINY	44
8. WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO.....	48
9. PODSUMOWANIE DIAGNOZY STRATEGICZNEJ	53
III. STRATEGIA ROZWOJU GMINY SIERPC NA LATA 2014-2020 (W TRAKCIE REALIZACJI)	67
1. MISJA GMINY SIERPC.....	67
2. WARTOŚCI KLUCZOWE	67
3. WIZJA ROZWOJU GMINY SIERPC	68
4. INTERESARIUSZE STRATEGII	68
5. WARTOŚĆ OCZEKIWANA PRZEZ INTERESARIUSZA	69
6. CELE STRATEGICZNA I CELE OPERACYJNE	77
7. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITOROWANIA STRATEGII	78
V. SPIS TABEL	80
VI. SPIS WYKRESÓW	81
VII. SPIS RYSUNKÓW	81

I. Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Sierpc na lata 2014-2020 jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń Gminy Sierpc. Implikuje ona przejście z obecnej sytuacji do pożądanego stanu wyrażonego w wizji rozwoju.

Strategia Rozwoju Gminy Sierpc na lata 2014-2020 to jeden z najważniejszych dokumentów przygotowywanych przez samorząd gminny. Określa on priorytety i cele polityki rozwoju społeczno-gospodarczego prowadzonego na obszarze danej jednostki. Strategia stanowi także odpowiedź na ustawowy wymóg prowadzenia polityki rozwoju w oparciu o strategię, jak również skuteczną próbę dostosowania działalności Gminy do standardów europejskich. Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrożenia na terenie Gminy projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych.

W *Strategii Rozwoju Gminy Sierpc na lata 2014-2020* Gmina otrzymała nową misję oraz wizję rozwoju. Zmieniły się również zapisy na poziomie kierunków działań i celów strategicznych.

Strategia Rozwoju Gminy Sierpc na lata 2014–2020 składa się z dwóch części:

- 1) część 1 – Diagnoza strategiczna Gminy Sierpc,
- 2) część 2 – Strategia Rozwoju Gminy Sierpc na lata 2014-2020.

Pierwsza część ma na celu zobrazowanie potencjału społeczno-ekonomicznego Gminy w kontekście głównych kierunków jej rozwoju, tj. **podnoszenia jakości życia** obecnych i przyszłych mieszkańców Gminy Sierpc oraz **mieszkalnictwa** uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania środowiskowo - infrastrukturalne Gminy.

Diagnoza strategiczna Gminy Sierpc jest podstawowym punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i celów operacyjnych.

Druga część strategii została opracowana na podstawie wniosków z diagnozy strategicznej i zawiera konkretny plan działania Gminy Sierpc do 2020 roku, w którym określone zostały następujące elementy: misja, wizja rozwoju, wartości kluczowe, cele strategiczne.

Okres realizacji *Strategii Rozwoju Gminy Sierpc* przyjęto na siedem lat (2014 - 2020), adekwatnie do czasu obowiązywania Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030 i Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Strategia dla Gminy Sierpc została sformułowana w ścisłej korelacji zarówno z nimi, jak i z pozostałymi aktualnie obowiązującymi dokumentami o charakterze planistycznym szczebla regionalnego, krajowego i międzynarodowego.

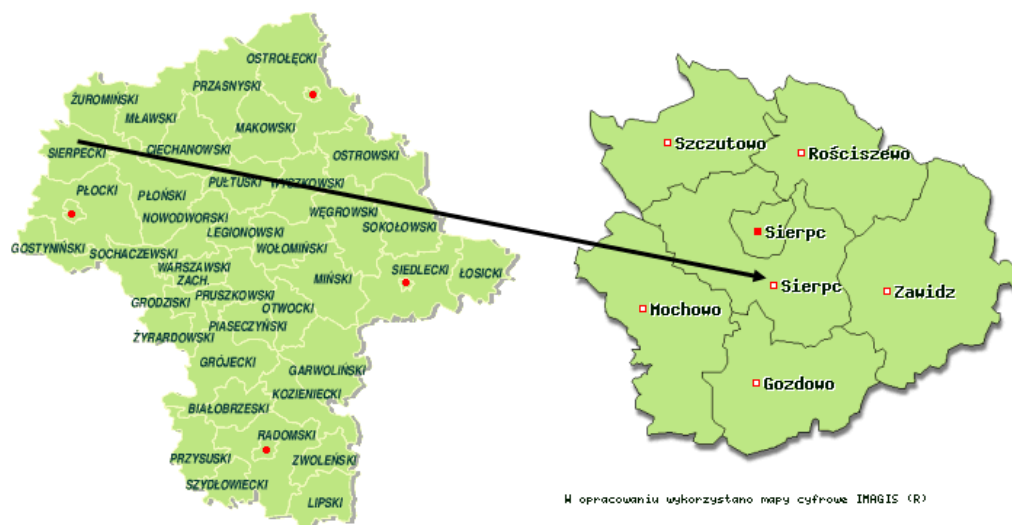
II. Diagnoza strategiczna Gminy Sierpc

1. Ogólna charakterystyka Gminy Sierpc

Gmina Sierpc zlokalizowana jest w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego i centralnej części powiatu sierpeckiego.

Gmina Sierpc graniczy z gminami: Mochowo, Zawidz, Rościszewo, Szczutowo oraz Gozdowo. Gmina bezpośrednio graniczy także z Miastem Sierpc.

Rysunek 1. Gmina Sierpc na tle kraju, województwa mazowieckiego i powiatu sierpeckiego

Źródło: www.zpp.pl

Gmina Sierpc zajmuje powierzchnię 150,23 km², co stanowi 0,43% powierzchni województwa mazowieckiego i 17,64% powierzchni powiatu sierpeckiego. Na wskazanym obszarze znajduje się 40 sołectw.

Gmina Sierpc, która okala Miasto Sierpc, jest położona w niedalekim oddaleniu od Płocka tj. ok. 35 km, od Torunia – około 85 km oraz około 135 km od Warszawy – głównej aglomeracji w Polsce. Dzięki temu, Gmina znajduje się w obrębie strefy potencjalnych koncentracji procesów rozwojowych.

Korzystne połączenie komunikacyjne Gminy z innymi miejscowościami zapewnione jest także dzięki drogom wojewódzkim: nr 560 relacji Płock – Sierpc – Brodnica oraz nr 541 relacji Tłuchowo – Sierpc – Lubawa.

Ponadto, Sierpc stanowi węzeł kolejowy - linie wychodzą w czterech kierunkach - Toruń, Nasielsk, Płock, Brodnica, obecnie pociągi nie kursują. Na linii Sierpc - Nasielsk odbywa się

ruch szynobusowy.

Atrakcyjne położenie i korzystne połączenia komunikacyjne Gminy Sierpc stanowią niewątpliwe atuty, dla mieszkańców dużych ośrodków miejskich szukających dobrego miejsca do wypoczynku bądź zamieszkania.

Sąsiedztwo miasta Sierpc, w dalszej odległości Płocka, Torunia oraz Warszawy mogą pozytywnie wpłynąć na zwiększenie liczby mieszkańców Gminy oraz rozwój lokalnych i regionalnych firm produkcyjnych, handlowych i usługowych.

2. Zasoby środowiska przyrodniczego

Czynnikami warunkującymi konkurencyjność regionu obok atrakcyjnej lokalizacji są: stan środowiska naturalnego oraz jego atrakcyjność turystyczna. Czynniki te wpływają na jakość życia mieszkańców regionu oraz na napływ podmiotów gospodarczych i kapitału spoza niego.

Gmina Sierpc należy do gmin, które ze względu na swoje położenie oraz uwarunkowania przyrodnicze, posiada duży potencjał do rozwoju mieszkalnictwa oraz turystyki, zwłaszcza agroturystyki na tym terenie.

Obszar Gminy Sierpc znajduje się w dorzeczu rzeki Wisły. Sieć hydrograficzną tworzy rzeka Sierpieńca oraz rzeka Skrwa Prawa. Ponadto, na terenie Gminy system wodny uzupełniają małe cieki wodne oraz rowy melioracyjne. Oprócz rzek na obszarze Gminy znajduje się jezioro Bledzewskie, które zagospodarowane jest na cele turystyczne.

Obszar Gminy Sierpc obejmuje swoim terytorium pogranicze dwóch makroregionów fizycznogeograficznych: Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego od zachodu (z mezoregionami: Pojezierzem Dobrzyńskim i Równiną Urszulewską) i Niziny Północnomazowieckiej od wschodu (z mezoregionami: Wysoczyzną Płońską i Równiną Raciążską).

Tabela 1. Pomniki przyrody na terenie Gminy Sierpc

Lp.	Akt prawny obowiązujący (publikacja)	Data publikacji	Położenie		Obiekt poddany ochronie	Nazwa obiektu
			Gmina	Miejscowość		
1.	Rozporządzenie Nr 16 Wojewody Mazowieckiego z dnia 09 maja 2007r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu plockiego (DUWM.2007.89.2099)	2007.05.16.	Sierpc	Borkowo Kościelne	grupa drzew	Dąb szypułkowy
2.	Rozporządzenie Nr 16 Wojewody Mazowieckiego z dnia 09 maja 2007r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu plockiego (DUWM.2007.89.2099)	2007.05.16.	Sierpc	Borkowo Kościelne	drzewo	Jesion wyniosły
3.	Rozporządzenie Nr 16 Wojewody Mazowieckiego z dnia 09 maja 2007r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu plockiego (DUWM.2007.89.2099)	2007.05.16.	Sierpc	Borkowo Wielkie	grupa drzew	Klon pospolity
						Lipa drobnolistna
						Topola biała
4.	Rozporządzenie Nr 16 Wojewody Mazowieckiego z dnia 09 maja 2007r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu plockiego (DUWM.2007.89.2099)	2007.05.16.	Sierpc	Borkowo Wielkie	grupa drzew	Lipa drobnolistna
5.	Rozporządzenie Nr 16 Wojewody Mazowieckiego z dnia 09 maja 2007r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu plockiego (DUWM.2007.89.2099)	2007.05.16.	Sierpc	Miłobędzyn	grupa drzew	Dąb szypułkowy

6.	Rozporządzenie Nr 16 Wojewody Mazowieckiego z dnia 09 maja 2007r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu płockiego (DUWM.2007.89.2099)	2007.05.16.	Sierpc	Rydzewo	głaz narzutowy	-
7.	Rozporządzenie Nr 17 Wojewody Mazowieckiego z dnia 09 maja 2007r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody położonych na terenie powiatu płockiego (DUWM.2007.89.2100)	2007.05.16.	Sierpc	Grodkowo - Zawisze	głaz narzutowy	-
8.	Rozporządzenie Nr 17 Wojewody Mazowieckiego z dnia 09 maja 2007r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody położonych na terenie powiatu płockiego (DUWM.2007.89.2100)	2007.05.16.	Sierpc	Piastowo	grupa drzew	Lipa drobnolistna

Źródło: <http://bip.warszawa.rdos.gov.pl/images/stories/pomniki/sierpecki.pdf>

Analizując powyższe czynniki należy stwierdzić, że Gmina Sierpc posiada korzystne zasoby środowiskowe, zarówno z punktu widzenia rozwoju budownictwa mieszkaniowego, jak również rozwoju turystyki.

3. Sytuacja demograficzna Gminy Sierpc

Zgodnie z danymi GUS na koniec 2012 roku Gminę Sierpc zamieszkiwało 7 044 mieszkańców. W porównaniu do roku 2008, liczba ludności zmniejszyła się o 32 osoby (tj. o 0,46%).

Tabela 2. Struktura demograficzna Gminy Sierpc w latach 2008-2012 [osoba]

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2008	2009	2010	2011	2012
Ludność wg miejsca zameldowania/zamieszkania i płci						
ogółem	osoba	7 076	7 025	7 018	7 050	7 044
mężczyźni	osoba	3 522	3 479	3 496	3 519	3 519
kobiety	osoba	3 554	3 546	3 522	3 531	3 525
Wskaźnik obciążenia demograficznego						
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	71,9	68,5	63,2	61,7	61,0

ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	62,2	63,3	67,7	69,5	70,4
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	27,6	26,5	25,5	25,3	25,2
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem						
w wieku przedprodukcyjnym	%	25,8	24,9	23,1	22,5	22,2
w wieku produkcyjnym	%	58,2	59,4	61,3	61,9	62,1
w wieku poprodukcyjnym	%	16,0	15,8	15,6	15,6	15,6
Gęstość zaludnienia						
ludność na 1 km ²	osoba	47	47	47	47	47
Przyrost naturalny						
ogółem	-	-18	-14	3	3	-4
mężczyźni	-	-13	-23	-6	3	-1
kobiety	-	-5	9	9	0	-3

Źródło: Dane GUS

Tabela 3. Struktura demograficzna Gminy Sierpc w latach 2013 [osoba]

Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2013r.
Stan ludności	7 067
w tym mężczyźni	3 520
w tym kobiety	3 547
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	1 524
Ludność w wieku produkcyjnym	4 485
Ludność w wieku poprodukcyjnym	1 058

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Sierpcu

Z danych udostępnionych przez pracowników Urzędu Gminy w Sierpcu wynika, że liczebność mieszkańców Gminy zameldowanych na pobyt stały w 2013 r. wynosiła 7 067 mieszkańców. Zauważalny jest więc niewielki wzrost liczby ludności w stosunku do roku 2012 tj. o 23 osoby. Sytuacja demograficzna Gminy Sierpc w ostatnich latach jest bardzo zróżnicowana, z przeplatającym się spadkiem i wzrostem liczby mieszkańców.

Z danych uzyskanych z Urzędu Gminy w Sierpcu przedstawionych w tabeli 4 wynika, że 7,96% całkowitej liczby mieszkańców Gminy zamieszkuje sołectwo Borkowo Kościelne.

Tabela 4. Zestawienie liczby mieszkańców na terenie poszczególnych sołectw Gminy Sierpc (stan na 31.12.2013 r. – mieszkańcy zameldowani na pobyt stały, czasowy, czasowy ponad 3 miesiące)

L.p.	Nazwa sołectwa	Liczba osób zamieszkujących miejscowość
1	Białe Błoto	166

2	Białoskóry	162
3	Białyszewo	162
4	Białyszewo-Towarzystwo	76
5	Bledzewko	65
6	Bledzewo	234
7	Borkowo Kościelne	562
8	Borkowo Wielkie	371
9	Dąbrówki	172
10	Dębowo	91
11	Dziembakowo	401
12	Goleszyn	257
13	Gorzewo	316
14	Grodkowo-Włóki	38
15	Grodkowo-Zawisze	174
16	Kisielewo	122
17	Kręckowo	149
18	Miłobędzyn + (Kwaśno)	408
19	Mieszaki	100
20	Mieszczyk	102
21	Nowe Piastowo	91
22	Osówka	131
23	Pawłowo	73
24	Piaski	268
25	Podwierzbie	95
26	Rachocin	96
27	Rydzewo	101
28	Stare Piastowo	276
29	Studzieniec	368
30	Sudragi	323
31	Sułocin-Teodory	33
32	Sułocin-Towarzystwo + (Karolewo)	159
33	Susk	173
34	Susk Nowy	129
35	Szczepanki	93
36	Warzyn Kmiecy	89
37	Warzyn-Skóry	138
38	Wernerowo	75
39	Wilczogóra	174
40	Żochowo	196

Źródło: Urząd Gminy w Sierpcu

Przyrost naturalny na terenie Gminy Sierpc w latach 2008, 2009 oraz w 2012 kształtował się niekorzystnie przyjmując wartości ujemne, co oznacza przewagę zgonów nad liczbą urodzeń w danym okresie, a w perspektywie długookresowej może doprowadzić do zmniejszenia się liczby ludności Gminy.

Niekorzystny spadek liczby mieszkańców w latach 2008 – 2012 jest związany z ogólnokrajowym trendem niżu demograficznego. Może to także być wynikiem migrowania ludności zagranicę w celach zarobkowych i osiedlania się tam na stałe. Należy jednak podkreślić, że liczba ludności w 2013 r. w stosunku do roku poprzedzającego nieznacznie wzrosła, co nie wskazuje tylko na tendencję spadkową.

Liczba ludności na terenie Gminy Sierpc podobnie jak w całym kraju ulega wahaniom, jednakże do zapewnienia obiecująco kształtującej się liczby mieszkańców Gminy Sierpc w przyszłości powinny przyczynić się :

- odnotowana w ostatnich latach tendencja ogólnokrajowa związana ze wzrostową falą migracji mieszkańców wielkich aglomeracji miejskich i dużych miast na tereny mniejszych miast oraz wsi. Atrakcyjne położenie Gminy Sierpc w stosunku do Miasta Sierpca oraz w dalszej perspektywie do Płocka, Torunia i Warszawy sprzyja tej tendencji,
- korzystnym połączeniem komunikacyjnym z pobliskimi miejscowościami oraz innymi ważnymi ośrodkami miejskimi (tj. Sierpc, Płock, Toruń, Warszawa),
- dobrze rozwiniętą infrastrukturą techniczną umożliwiającą rozwój budownictwa jednorodzinnego na terenie Gminy,
- dobrze rozwiniętą infrastrukturą oświatową i sportowo-rekreacyjną,
- wysokie walory krajobrazowe i czyste środowisko naturalne.

Analiza danych historycznych dotyczących liczby ludności na terenie Gminy Sierpc w ostatnich 5 latach, a także ww. czynniki decydujące o atrakcyjności osiedleńczej Gminy i aktywna polityka inwestycyjna prowadzona przez władze Gminy w zakresie systematycznej poprawy warunków życia swoich mieszkańców pozwalają przypuszczać, że liczba ludności Gminy Sierpc w kolejnych latach ma warunki by oprzeć się niekorzystnym zjawiskom demograficznym. Do poprawy sytuacji demograficznej Gminy mogą przyczynić się m.in. migracje nowych mieszkańców na teren Gminy (zwłaszcza z obszaru sąsiednich miast i innych gmin sąsiednich spowodowane m.in. atrakcyjniejszą ceną działek budowlanych niż na terenie miast, jak również lepszymi warunkami środowiskowymi), a w perspektywie długookresowej – dodatnim przyrostem naturalnym (obecnie stosowana polityka rządowa wspiera głównie młode osoby i małżeństwa w podejmowaniu decyzji o usamodzielnieniu się

pod względem gospodarczym. Oferuje tym samym pomoc finansową w zakresie zakupu mieszkania lub budowy domu. Takie działania sprzyjają rozwojowi polityki rodzinnej, w której kwestia własnego mieszkania odgrywa najważniejszą rolę).

Podejmowanie działań zmierzających do zahamowania odpływu mieszkańców z terenu Gminy (zwłaszcza ludzi młodych) wpłynie na utrzymanie liczby mieszkańców Gminy na podobnym poziomie, a także do wzrostu dynamiki jej rozwoju poprzez:

- rozwój mieszkalnictwa – napływ nowych mieszkańców będzie miał wpływ na wyznaczanie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową, a także wyposażenie tych terenów w niezbędną infrastrukturę techniczną (w tym wodno-kanalizacyjną i drogową) i społeczną (choćby poprzez zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc w punktach przedszkolnych i oddziałach przedszkolnych w szkołach funkcjonujących na terenie Gminy lub zapewnienie odpowiedniego dostępu do kultury i rozrywki),
- rozwój przedsiębiorczości – napływ nowych mieszkańców spowoduje wzrost zapotrzebowania na usługi. Istnieje zatem duże prawdopodobieństwo, że zwiększy się aktywność gospodarcza obecnych mieszkańców Gminy Sierpc i oni sami będą zakładać własne firmy. Z kolei dobra lokalizacja terenów w pobliżu drogi wojewódzkiej oraz niedalekie sąsiedztwo ośrodków miejskich może prowadzić do rozwoju przedsiębiorczości m.in. w wyniku przybywania na teren Gminy przedsiębiorstw spoza jej terenu.

W konsekwencji, zahamowanie negatywnych zjawisk demograficznych oraz działania zmierzające do zwiększenia liczby ludności Gminy wpłynie bezpośrednio na wzrost dochodów własnych Gminy (m.in. z tytułu podatku od nieruchomości, podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych), a także na efektywniejsze wydatkowanie środków budżetowych.

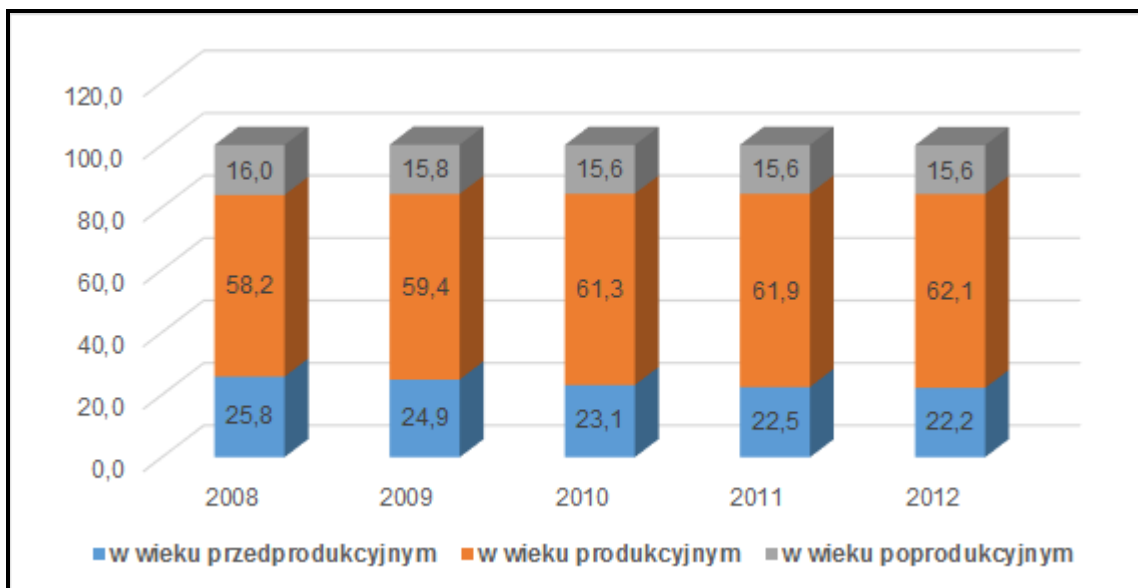
Wykres 1 przedstawia jak kształtował się **podział ludności według ekonomicznych grup wieku** w latach 2008-2012 na terenie Gminy Sierpc.

Na terenie Gminy Sierpc ludność w wieku produkcyjnym w 2012 r. stanowiła 62,1% ogólnej liczby ludności, natomiast ludność w wieku przedprodukcyjnym – 22,2% a w wieku poprodukcyjnym – 15,6%. W analizowanym okresie można zauważyć, że:

- liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym maleje, co oznacza że rodzi się coraz mniej dzieci,
- liczba ludności w wieku produkcyjnym wzrasta, co oznacza że coraz więcej mieszkańców Gminy osiąga wiek, w którym podejmuje pracę lub naukę w szkołach wyższych, ale jednocześnie znajdzie to odzwierciedlenie w kolejnych latach we wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym,

- liczba ludności w wieku poprodukcyjnym zmalała w okresie 2008-2012.

Wykres 1. Podział ludności wg ekonomicznych grup wieku na terenie Gminy Sierpc w latach 2008-2012 (w %)

Źródło: Dane GUS

Analiza ludności Gminy Sierpc w kontekście ekonomicznych grup wieku pozwala zauważyć, że społeczeństwo na terenie Gminy się starzeje, tak jak obserwuje się to w skali kraju i Europy. Zmiany zachodzące w strukturze wiekowej mieszkańców, bez podjęcia odpowiednich działań profilaktycznych, mogą pociągać za sobą następujące problemy:

- w dalszym stopniu utrzymywać się będzie wysoka liczebność grupy produkcyjnej. Należy więc uwzględniać duże zapotrzebowanie na pracę i dosyć wysoki trwały poziom bezrobocia,
- nie biorąc pod uwagę ewentualnych migracji na teren Gminy, prognozuje się spadek zapotrzebowania na usługi przedszkolne w kolejnych latach w związku ze spadkiem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, a także przewiduje się spadek liczby uczniów uczęszczających do szkół podstawowych i gimnazjów. Może to mieć negatywne konsekwencje w postaci konieczności racjonalizacji sieci szkół, których utrzymanie będzie nieefektywne w stosunku do liczby uczniów do niej uczęszczających,
- obserwowany będzie sukcesywny silny wzrost liczebności osób starszych, który prawdopodobnie pociągnie za sobą nasilenie się problemów społecznych dotyczących osoby starsze oraz wzrost wydatków Gminy w zakresie opieki społecznej. Gmina powinna zatem dążyć do rozwoju usług skierowanych do starszych grup wiekowych oraz rozwoju działalności z zakresu opieki zdrowotnej i socjalnej ukierunkowanej do tej grupy. Niezbędna jest także likwidacja barier architektonicznych oraz tworzenie łatwo dostępnej komunikacji publicznej.

4. Gospodarka

Podmioty gospodarcze na terenie Gminy Sierpc funkcjonują w następujących miejscowościach: Gorzewo, Stare Piastowo, Studzieniec. Ponadto centrum administracyjne Gminy stanowi Miasto Sierpc, gdzie mieści się Urząd Gminy w Sierpcu.

Tabela 5. Podmioty gospodarcze w Gminie Sierpc w latach 2008 - 2013

Wyszczególnienie		Jednostka miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Podmioty gospodarki narodowej ogółem		jed.gosp.	383	356	377	369	381	394
Sektor publiczny	ogółem	jed.gosp.	19	19	18	18	19	19
	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	jed.gosp.	19	19	15	15	16	15
	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, gospodarstwa pomocnicze	jed.gosp.	1	1	1	-	-	-
Sektor prywatny	ogółem	jed.gosp.	364	337	359	351	362	375
	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed.gosp.	325	297	315	304	314	326
	spółki handlowe	jed.gosp.	4	5	5	7	8	8
	spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	jed.gosp.	2	2	2	2	2	3
	spółdzielnie	jed.gosp.	1	1	1	1	1	1
	stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed.gosp.	17	16	16	16	17	17

Źródło: Dane GUS

Na koniec 2013 roku na terenie Gminy funkcjonowały 394 jednostki gospodarcze, w tym ok. 95,18% w sektorze prywatnym.

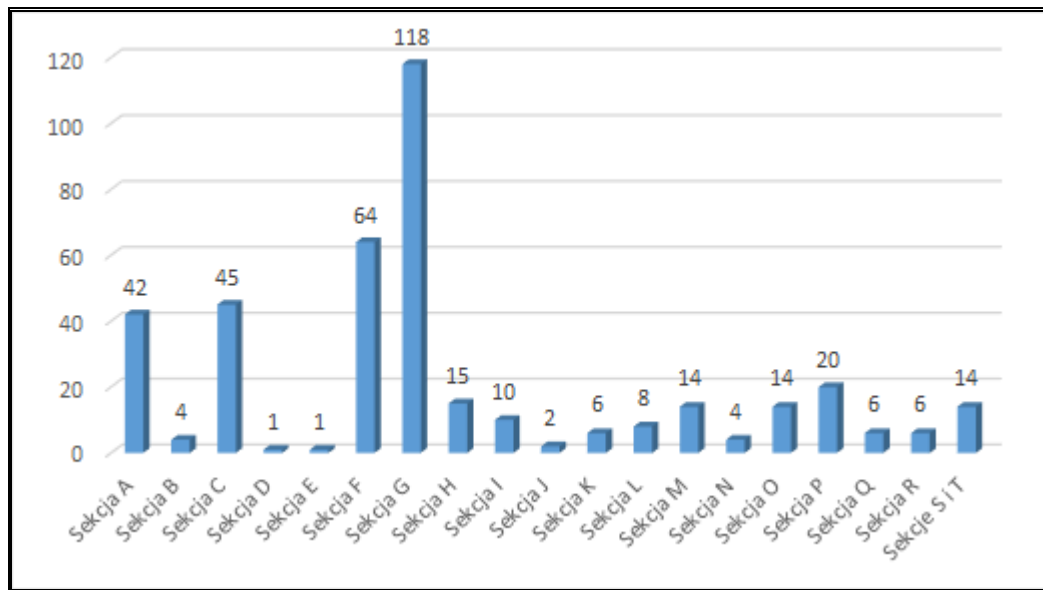
Największy udział w sektorze prywatnym posiadają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (w 2013 roku stanowiły one ponad 86,94% podmiotów sektora prywatnego).

Następnymi w kolejności pod względem liczebności są stowarzyszenia i organizacje społeczne – 17 podmiotów, spółki handlowe – 8 podmioty oraz spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego – 3 podmioty.

Zgodnie z wykresem 2, prywatna działalność gospodarcza prowadzona na terenie Gminy Sierpc koncentruje się głównie na: handlu hurtowym i detalicznym, budownictwie, oraz przetwórstwie przemysłowym i rolnictwie.

W rolnictwie podstawowy typ upraw na terenie Gminy stanowią zboża, kukurydza, natomiast w hodowli przeważa chów trzody chlewnej oraz krów.

Wykres 2. Struktura działalności gospodarczej na terenie Gminy Sierpc w 2013 r. wg sekcji PKD 2007

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa Wody.; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

Na przestrzeni lat 2008-2013 liczba jednostek gospodarczych na terenie Gminy Sierpc wzrastała w sektorze prywatnym, powodując tym samym wzrost podmiotów gospodarczych na terenie Gminy o około 3%.

Rozwój drobnej przedsiębiorczości na terenie Gminy Sierpc, pomimo jej rolniczego charakteru, spowodowany jest zapotrzebowaniem na określonego rodzaju usługi m.in. produkcyjne, handlowe itp. Ponadto, położenie Gminy Sierpc w niewielkim oddaleniu od miasta Sierpc odgrywa ważną rolę, stanowiąc czynnik stymulujący powstawanie nowych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy (zwłaszcza w zakresie handlowo-usługowym). Dodatkowo, na atrakcyjność inwestycyjną Gminy wpływa jej położenie komunikacyjne, na które składa się: sąsiedztwo drogi wojewódzkiej krzyżującej się z drogą krajową. Przebieg istniejącej drogi krajowej nr 10 w pobliżu Gminy stanowi o dobrej sieci komunikacyjnej umożliwiającej dobre połączenia z większymi ośrodkami miejskimi. Dobra komunikacja stanowi jeden z podstawowych elementów wpływających na atrakcyjność danego obszaru, już teraz zachęca podmioty (zwłaszcza produkcyjne) spoza terenu Gminy do lokowania swojej działalności wzdłuż tego szlaku komunikacyjnego.

Pomimo rozwoju przedsiębiorczości na terenie Gminy Sierpc oraz perspektyw i szans do jej dalszego rozwoju, zdecydowana większość mieszkańców Gminy jako kluczowy problem wskazuje niewystarczającą liczbę miejsc pracy na terenie Gminy, głównie w sektorze pozarolniczym. Liczba zarejestrowanych **bezrobotnych** na terenie Gminy Sierpc na koniec 2013 roku wynosiła 721 osób, z czego około 51,18% stanowiły kobiety. W porównaniu do roku 2008 bezrobocie na terenie Gminy drastycznie wzrosło, tj. aż o 59,17%.

Tabela 6. Bezrobocie na terenie Gminy Sierpc w latach 2008-2013

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Bezrobotni zarejestrowani wg płci							
ogółem	osoba	453	512	589	663	726	721
mężczyźni	osoba	240	270	297	331	360	352
kobiety	osoba	213	242	292	332	366	369
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci							
ogółem	%	11,0	12,3	13,7	15,2	16,6	-
mężczyźni	%	10,8	12,0	12,7	13,9	15,0	-
kobiety	%	11,3	12,6	14,9	16,8	18,6	-

Źródło: Dane GUS

Część mieszkańców Gminy znajduje zatrudnienie w pobliskim Sierpcu, Płocku bądź w bardziej oddalonej Warszawie. Natomiast pozostała część mieszkańców Gminy Sierpc trudni się rolnictwem, prowadząc własne gospodarstwa rolne.

Brak pracy lub jej utrata jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych (tj. patologia, przestępczość czy uzależnienia od alkoholu), a także czynnikiem skutecznie ograniczającym popyt wewnętrzny. Długotrwałe występowanie tych efektów bezrobocia w konsekwencji wpłynie bezpośrednio na wzrost wydatków Gminy na pomoc społeczną w zakresie likwidacji lub minimalizacji tych zjawisk, jak również na pogorszenie wizerunku i atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Gminy.

Chcąc zmniejszać poziom bezrobocia, władze Gminy Sierpc powinny skutecznie pozyskiwać nowych inwestorów, a także stwarzać odpowiednie warunki do prowadzenia działalności gospodarczej na swoim terenie m.in. poprzez tworzenie odpowiedniego systemu zachęt dla nowych przedsiębiorców lub poprzez wyznaczanie odpowiednich terenów inwestycyjnych.

Gmina Sierpc dysponuje dużym potencjałem do rozwoju przemysłu rolno – spożywczego. Budując swoją ofertę inwestycyjną dla przedsiębiorców Gmina jest najbardziej zainteresowana pozyskiwaniem inwestorów z sektora przetwórstwa rolno – spożywczego, ale także przedsiębiorców prowadzących działalność nieuciążliwą dla środowiska.

5. Usługi publiczne na terenie Gminy Sierpc

5.1. Usługi społeczne

Jednym z czynników warunkujących atrakcyjność osiedleńczą danej jednostki samorządu terytorialnego są usługi społeczne. Podczas wyboru nowego miejsca zamieszkania brane są pod uwagę przede wszystkim: dostęp do oświaty oraz jakość oferty edukacyjnej, oferta kulturalna, baza sportowo-rekreacyjna, dostęp do opieki zdrowotnej, a także bezpieczeństwo publiczne. Od stanu infrastruktury społecznej zależy także jakość życia obecnych mieszkańców Gminy i ich szanse rozwoju.

5.1.1. Oświata i nauka

Gmina Sierpc jest organem prowadzącym: Przedszkole oraz oddziały przedszkolne, Szkoły Podstawowe w miejscowościach Sudragi, Borkowo Kościelne, Bledzewo oraz Goleszyn. Ponadto, na terenie Gminy istnieją 2 gimnazja w Borkowie Kościelnym i Susku.

PRZEDSZKOLA I PUNKTY PRZEDSZKOLNE

Na terenie Gminy Sierpc funkcjonują obecnie:

- Przedszkole w Studzieńcu;
- 4 oddziały przedszkolne zlokalizowane w miejscowościach Sudragi, Borkowo Kościelne, Bledzewo oraz Goleszyn.

Przedszkole w Studzieńcu oraz oddziały przedszkolne posiadają bardzo ciekawą ofertę edukacyjną. Przedszkolaki mogą między innymi korzystać z kącików zabaw, gier, układanek, pomocy dydaktycznych, komputera. W trakcie roku szkolnego odbywają się imprezy, uroczystości i akcji wynikających z planów pracy wychowawczo - dydaktycznej oraz bieżących potrzeb typu: Sprzątanie Świata, Dzień Chłopaka, Święto Niepodległości, Andrzejkę, Dzień Kobiet, Święto Marchewki, Światowy Dzień bez Tytoniu, Święto Flagi itp. Dzieci uczęszczające do oddziałów przedszkolnych mogą korzystać z bardzo dobrze wyposażonej bazy dydaktycznej umożliwiającej zabawę połączoną z rozwojem.

Źródło: Strona internetowa Przedszkola w Studzieńcu

**Tabela 7. Przedszkola i oddziały przedszkolne na terenie Gminy Sierpc
(stan na 31.12.2013 r.)**

Nazwa placówki (adres)	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)	Pracownicy obsługi (w etatach)	Rodzaj placówki (publiczna / niepubliczna)
Publiczne Przedszkole w Studzieńcu	43	3,29	2	Publiczna
Przedszkolny oddział Sudragi	20	1	-	Publiczna
Przedszkolny oddział Borkowo Kościelne	27	1	-	Publiczna
Przedszkolny oddział Bledzewo	16	1	-	Publiczna
Przedszkolny oddział Golezdyn	36	2	-	Publiczna

Źródło: Urząd Gminy w Sierpcu

Działalność przedszkoli i oddziałów przedszkolnych funkcjonujących obecnie na terenie Gminy Sierpc jest prowadzona w sposób spełniający potrzeby obecnie uczęszczających dzieci.

Dzięki tak dobrze rozwiniętej opiece i edukacji przedszkolnej, Gmina zapewnia rodzinom tych dzieci (zwłaszcza młodym matkom) możliwość podjęcia lub kontynuacji pracy po powrocie z urlopu wychowawczego zwiększając tym samym ich szanse na rynku pracy.

SZKOŁY PODSTAWOWE

Wszystkie szkoły podstawowe na terenie Gminy posiadają statut szkół publicznych – ich organem prowadzącym jest Gmina Sierpc. W 2013 roku uczęszczało do nich 455 uczniów, z czego najwięcej uczniów do Szkoły Podstawowej w Golezdynie 175 uczniów.

Tabela 8. Wykaz szkół podstawowych na terenie Gminy Sierpc na rok 2013

Nazwa placówki (adres)	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)	Pracownicy obsługi (w etatach)	Rodzaj placówki (publiczna / niepubliczna)
Szkoła Podstawowa w m. Sudragi	65	10,09	2	Publiczna
Szkoła Podstawowa w m. Borkowo Kościelne	147	14,21	2,5	Publiczna
Szkoła Podstawowa w m. Bledzewo	68	8,67	2,5	Publiczna
Szkoła Podstawowa w m. Goleszyn	175	19,25	3	Publiczna

Źródło: Urząd Gminy w Sierpcu

GIMNAZJA

Na terenie Gminy zlokalizowane są 2 gimnazja publiczne tj. w miejscowościach Borkowo Kościelne oraz Susk.

Tabela 9. Wykaz gimnazjów na terenie Gminy Sierpc na rok 2013

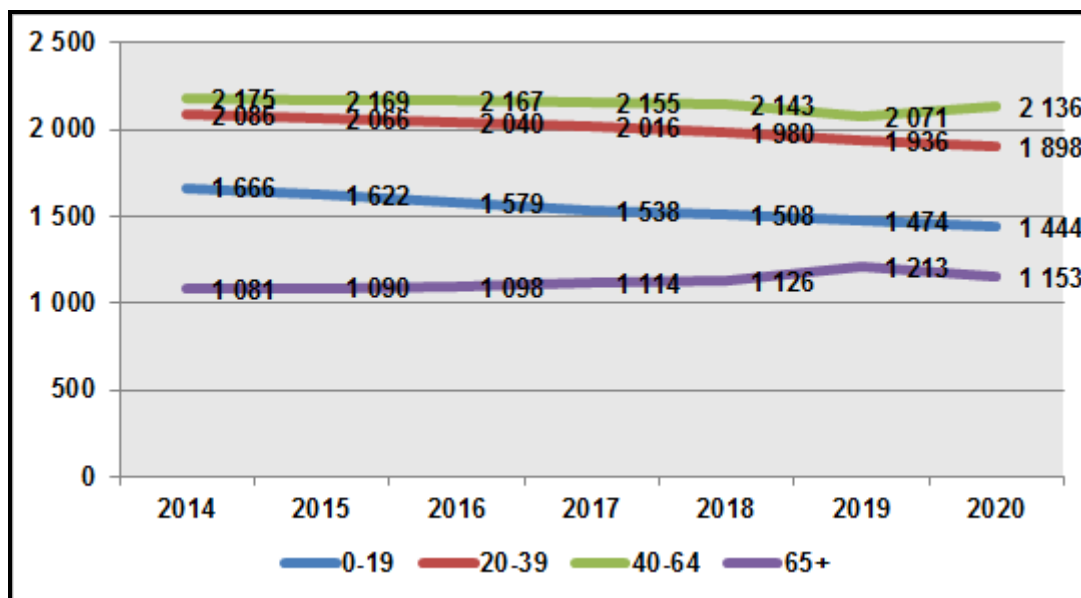
Nazwa placówki (adres)	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)	Pracownicy obsługi (w etatach)	Rodzaj placówki (publiczna / niepubliczna)
Gimnazjum w Borkowie Kościelnym	126	10,04	2,5	Publiczna
Gimnazjum w m. Susk	112	9,10	3	Publiczna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Sierpcu

Rozmieszczenie szkół na terenie Gminy jest optymalne, co jest korzystne z punktu widzenia dowozu dzieci do szkół. Stan infrastruktury oświatowej w Gminie jest oceniany jako dobry i ulega permanentnej poprawie. Szkoły na terenie Gminy Sierpc pełnią funkcję integracyjną dla dzieci i młodzieży, gdyż oferują swoim uczniom dodatkowe zajęcia edukacyjne, uczestnictwo w kołach zainteresowań (koło językowe, informatyczne, piłki nożnej i siatkowej) i przynależność do klubów sportowych. Uczniowie biorą udział w konkursach wiedzy. Wszystkie szkoły posiadają dobre warunki kształcenia, o czym świadczą pracownie komputerowe, odpowiednie zaplecze do zajęć sportowych. Wszystko to zostało osiągnięte dzięki aktywnej polityce inwestycyjnej Gminy skoncentrowanej na zapewnieniu wysokiej jakości bazy edukacyjnej. Biorąc pod uwagę wymagania potencjalnego mieszkańca co do nowego miejsca zamieszkania (oprócz infrastruktury technicznej) Gmina postanowiła zadbać o wykształcenie najmłodszych mieszkańców Gminy dostosowując swoją bazę oświatową do standardów szkół miejskich. Tym samym, oświata stanowi obecnie jedną ze znaczących wizytówek Gminy Sierpc, która będzie wykorzystywana również do zwiększania atrakcyjności osiedleńczej Gminy.

Na podstawie prognozy ludności na lata 2008-2035 sporządzonej przez GUS dla obszarów wiejskich powiatu sierpeckiego stworzono prognozę liczby ludności z podziałem na grupy wiekowe na terenie Gminy Sierpc.

Wykres 3. Prognoza liczby ludności dla Gminy Sierpc [osoba]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Obserwowana w ciągu ostatnich kilku lat w skali kraju i Europy zmiana modelu rodziny (2+1) potwierdza, że coraz mniejszy jest udział rodzin wielodzietnych. Również migracje rodzin w celach zarobkowych pociągają za sobą spadek liczby dzieci na danym terenie. W związku z tym, Gmina Sierpc zamierza realizować działania zwiększające jej atrakcyjność osiedleńczą i inwestycyjną. Atrakcyjne warunki do zamieszkania będą skutkowały napływem nowych mieszkańców (w tym rodzin z dziećmi), dzięki czemu liczba uczniów w szkołach utrzyma się na poziomie zbliżonym do obecnego, a nawet wzrośnie. Tym samym Gmina zapewni odpowiednie dochody z tytułu subwencji oświatowej, a także wyeliminuje ewentualną konieczność racjonalizacji sieci szkół na swoim terenie. Z kolei atrakcyjne warunki inwestycyjne to szansa na nowe miejsca pracy, co zminimalizuje zjawisko migracji części mieszkańców poza teren Gminy Sierpc w celach zarobkowych.

5.1.2. Ochrona zdrowia

Istotnym elementem infrastruktury społecznej jest system ochrony zdrowia. Jego poziom w sposób znaczący wiąże się z jakością pracy wykonywanej przez mieszkańców oraz wpływa na wydatki budżetu. Dostęp do infrastruktury ochrony zdrowia zależy przede wszystkim od liczby instytucji świadczących usługi zdrowotne, ich rozmieszczenia oraz kosztów usług.

Mieszkańcy Gminy wiejskiej Sierpc, głównie ze względu na dogodne połączenia komunikacyjne zaspokajają w dominującym stopniu w placówkach medycznych zlokalizowanych na terenie Miasta Sierpc. Na obszarze gminy Sierpc zlokalizowany jest punkt filialny Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „PROFIL - MED” w Goleszynie.

Natomiast możliwość skorzystania ze specjalistycznych usług medycznych oraz usług leczenia zamkniętego zapewnia ośrodek powiatowy w Sierpcu.

Biorąc jednak pod uwagę, że mieszkalnictwo ma stanowić jeden z głównych kierunków rozwoju Gminy Sierpc, to władze Gminy podejmują działania w celu zwiększenia dostępu mieszkańców Gminy do podstawowych usług zdrowotnych zlokalizowanych na terenie Gminy.

5.1.3. Sport i rekreacja

Sport w Gminie Sierpc jest nieodzownym elementem życia wielu jej mieszkańców, dlatego też Gmina wspiera rozwój dyscyplin sportowych zarówno finansowo jak i rzeczowo.

Istotną kwestią z punktu widzenia jakości życia na terenie Gminy jest systematyczne tworzenie i rozbudowa niezbędnej bazy sportowej w Gminie, która już przyczyniła się do poprawy warunków uprawiania sportu, a w niedługim czasie może zaowocować osiąganiem coraz lepszych wyników przez młodzież oraz zwiększeniem zainteresowania uprawianiem sportu w Gminie. Gmina pracuje też nad stworzeniem warunków i możliwości dzieciom do rozwijania zainteresowań sportowych poprzez stworzenie atrakcyjnej oferty, która będzie uwzględniała zainteresowania potencjalnych uczestników.

W swojej działalności sportowej Urząd Gminy współpracuje przede wszystkim ze szkołami oraz młodzieżą i dorosłymi.

Dzięki istnieniu warunków do uprawiania sportu i rekreacji, tj. boisk sportowych i sal gimnastycznych, zauważalny jest wzrost zainteresowania aktywnym wypoczynkiem wśród mieszkańców Gminy. Na terenie Gminy Sierpc największą popularnością wśród dyscyplin sportowych cieszy się piłka nożna, o czym świadczy amatorska działalność klubów piłkarskich.

Na terenie Gminy funkcjonują:

- Ludowy Klub Sportowy „KASZTELAN” Białe Błoto,
- Ludowy Klub Sportowy Orzeł Goleszyn.

Doskonalenie i trening młodzieży oraz dorosłych umożliwiają między innymi obiekty sportowe istniejące na terenie gminy tj. hale sportowe, boiska oraz sale gimnastyczne przy szkołach. Ponadto mieszkańcy Gminy wiejskiej Sierpc dzięki bliskiemu położeniu Miasta Sierpc mogą korzystać ze zlokalizowanej w nim krytej pływalni, a także stadionu i boisk Orlik.

Źródło: Strategia Przewidywania i Zarządzania Zmianą Gospodarczą.

Należy podkreślić, że władze Gminy Sierpc, aby zapewnić wszystkim mieszkańcom stały dostęp do imprez kulturalnych i sportowych, organizują je w różnych miejscowościach na terenie Gminy.

5.1.4. Kultura

Na terenie Gminy Sierpc mieszkańcy mają możliwość angażowania się w życie kulturalne gminy poprzez aktywną działalność stowarzyszeń:

- koła gospodyń wiejskich,
- Ludowy Klub Sportowy „KASZTELAN” Białe Błoto,
- Ludowy Klub Sportowy Orzeł Goleszyn,
- 14 Ochotniczych Straży Pożarnych,
- Stowarzyszenie Rozwoju wsi Sudragi i Okolic.

Na terenie Gminy organizowane są **imprezy kulturalne**:

- Zawody strażackie,
- Dożynki Gminne,
- Memoriał Lekkoatletyczny im. Tadeusza Wiśniewskiego – Lekkoatletyczne Zawody Szkół Podstawowych i Gimnazjalnych Powiatu Sierpeckiego,
- Turniej piłki nożnej klubów sportowych „O Puchar Wójta”,
- Mistrzostwa Lekkoatletyczne Szkół Podstawowych i Gimnazjalnych „O Puchar Wójta”.

Na terenie gminy działa Gminna Biblioteka Publiczna w Sierpcu z siedzibą w Borkowie Kościelnym, która została utworzona Uchwałą Rady Gminy we wrześniu 1992 r. Biblioteka posiada filie w Goleszynie, Studzieńcu i Bledzewie.

Działalność biblioteczna na terenie Gminy Sierpc upowszechnia czytelnictwo poprzez prowadzenie lekcji bibliotecznych, wycieczek, konkursów, dyskusji, wystawek tematycznych. Ponadto, biblioteka oraz filie ściśle współpracują ze szkołami podstawowymi i gimnazjami oraz Miejską Biblioteką Publiczną w Sierpcu.

Oferta książkowa bibliotek zawiera zarówno lektury szkolne, które są na bieżąco uzupełniane o bieżące nowości wydawnicze.

Istotnym aspektem życia na terenie Gminy Sierpc jest dziedzictwo kulturowe, które także wzmacnia potencjał turystyczny. Gmina Sierpc jest gminą z tradycjami, szanującą historię

i tradycje oraz wykorzystującą te elementy w działalności kulturalnej, gdyż może to stać się czynnikiem przyciągającym potencjalnych turystów, przyczyniając się tym samym do pobudzenia aktywności gospodarczej i społecznej gminy.

Na obszarze gminy występuje kilka obiektów o znaczących wartościach kulturowych, do których należą głównie:

– **Borkowo Kościelne:**

- Młyn wodny murowany, lata 20 XX w.;
- Kościół św. Apolonii z 1923 r.;
- Cmentarz z XIX w. z zabytkowymi nagrobkami;
- Cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej;

– **Borkowo Wielkie:**

- Pomniki przyrody: 3 klony zwyczajne, altana z 8 lip drobnolistnych;

– **Dziembakowo:**

- Zespół dworski:
 - dwór murowany, pierwsza połowa XIX w.(ruiny);
 - park, połowa XIX w. ;
- Pomniki przyrody:
 - park połowa XIX w.;

– **Goleszyn:**

- Kościół parafialny pod wezwaniem św. Mateusza, drewniany wybudowany w latach 1762 - 1765, remontowany w 1940 r.;
- Rzeźba marmurowa z 1876 r.;
- Tablica pamiątkowa w kościele ku czci 3 żołnierzy z grupy partyzanckiej "Waśka" poległych w 1944 r.;

– **Kwaśno:**

- Zagroda młynarska
- młyn wodny, murowany, trzecie ćwierćwiecze XIX w.;
- dom murowany z drugiej połowy XIX w.;
- Kapliczka z Matką Boską Żurawieńską;

– **Kręckowo:**

- Pomnik ku czci mieszkańców wsi zamordowanych w czasie okupacji hitlerowskiej
- **Miłobędzyn:**
 - Zespół dworski:
 - dwór murowany, pierwsza połowa XIX w.;
 - park krajobrazowy, połowa XIX w.;
- **Stare Piastowo:**
 - Zespół dworski:
 - dwór murowany z pierwszej połowy XIX w., przebudowany w 1914 r.;
 - oficyna murowana z pierwszej połowy XIX w.;
 - Pomniki przyrody:
 - park krajobrazowy z pierwszej połowy XIX w.;
 - 5 lip drobnolistnych;
- **Studzieniec:**
 - Dwór, obecnie szkoła, murowany koniec XIX w, rozbudowany w latach 70 - tych XX w.

Źródło: Strona internetowa Gminy Sierpc

5.1.5. Pomoc społeczna

Jednostką organizacyjną w zakresie pomocy społecznej dla mieszkańców Gminy Sierpc jest **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**, który realizuje zadania własne Gminy w zakresie: udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych i celowych, dożywianie dzieci, sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym, organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Do zadań GOPS należy również:

- ustalanie uprawnień, przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych,
- przejmowanie środków Państwowego Funduszu Kombatantów i przyznawanie kombatantom i członkom ich rodzin doraźnej pomocy materialnej i okresowej pomocy materialnej,
- występowanie do sądu o wyrażenie zgody na umieszczenie osoby w domu pomocy.

Ośrodek realizuje swoje działania przy współpracy z istniejącymi instytucjami, organizacjami społecznymi, kościołami i związkami wyznaniowymi, zakładami pracy, z zagranicą, osobami fizycznymi i innymi osobami prawnymi.

Tabela 10. Pomoc społeczna w Gminie Sierpc

Pomoc społeczna - świadczenia	Stan na dzień 31.12.2011r.	Stan na dzień 31.12.2012r.	Stan na dzień 31.12.2013r.
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	421	560	633
Z powodu ubóstwa	65	190	250
Z powodu bezrobocia	185	195	195
Z powodu niepełnosprawności	48	51	62
Z powodu długotrwałej choroby	55	56	56
Z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	68	68	70
Kwota świadczeń w tys. zł [zadania własne gminy]	283.507,00	320.689,00	343.447,00
Kwota świadczeń w tys. zł [zadania zlecone gminy]	433.795,00	536.009,00	601.596,00
Liczba mieszkań socjalnych na terenie Gminy	0	0	0

Źródło: Urząd Gminy w Sierpcu

Ze świadczeń GOPS w 2013 roku korzystały 633 osób. W porównaniu z rokiem 2011 liczba osób, którym przyznano świadczenia wzrosła o 212 osób tj. o 50,36%. Z analizy danych zawartych w tabeli wynika, że w ciągu ostatnich trzech lat największy wzrost przyznanych świadczeń odnotowano w kategorii świadczeń przyznanych z powodu ubóstwa – liczba osób korzystających z tych świadczeń zwiększyła się aż o 185. Na drugim miejscu znalazły się świadczenia przyznawane z powodu bezrobocia, jednakże liczba osób z nich korzystających w analizowanym okresie utrzymywała się na poziomie około 195 osób.

Należy podkreślić, że oczekiwane w wyniku realizacji odpowiedniej strategii podniesienie jakości życia mieszkańców oraz drobnej przedsiębiorczości na terenie Gminy przyczyni się do powstawania nowych miejsc pracy, a tym samym do zmniejszania bezrobocia na terenie Gminy i spadku liczby osób bezrobotnych korzystających obecnie z pomocy GOPS. Tym samym, Gmina będzie mogła część zaoszczędzonych środków finansowych przeznaczyć na inne cele związane z pomocą społeczną, lub wykorzystać zupełnie na inne cele (np. inwestycyjne).

5.1.6. Bezpieczeństwo publiczne

Na atrakcyjne warunki do zamieszkania wpływa również bezpieczeństwo publiczne. Zadania związane z utrzymaniem porządku publicznego oraz z zapewnieniem bezpieczeństwa realizowane są przez podmioty odpowiedzialne za stan bezpieczeństwa, w tym:

- Komenda Powiatowa Policji w Sierpcu,
- Ochotnicza Straż Pożarna.

Tabela 11. Liczba wypadków i przestępstw na terenie Gminy Sierpc w latach 2010 - 2013

Wyszczególnienie	2011	2012	2013
Liczba wypadków	14	15	24
W tym ze skutkiem śmiertelnym	3	2	4
Liczba przestępstw	166	122	124

Źródło: Urząd Gminy w Sierpcu

Na przestrzeni lat 2011 - 2013 wzrosła liczba wypadków w Gminie Sierpc o 71,43%. Ponadto, podejmowanie przez służby porządkowe zintensyfikowanych działań na rzecz ograniczenia liczby przestępstw, przyniosły efekty w postaci spadku przestępczości o 25,31%.

5.2. Usługi komunalne

5.2.1. Usługi wodociągowe i kanalizacyjne

WODOCIĄG

Gmina Sierpc posiada na swoim terenie sieć wodociągową o długości 231,75 km, z której w 2013 r. korzystało 7 063 mieszkańców. Łączna liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosiła 1 845 szt. Ilość dostarczonej wody wynosiła łącznie 348,588 dam³.

Tabela 12. Sieć wodociągowa w Gminie Sierpc

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan na dzień 31.12.2013r.
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	231,75
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1845
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	348,588
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	7063

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Sierpcu

Z analizy danych zawartych w powyższej tabeli wynika, że Gmina Sierpc jest zwodociągowana w sposób kompleksowy, zapewnia dostęp do systemu wodociągowego prawie 100% swoich mieszkańców.

KANALIZACJA

Z danych udostępnionych przez Urząd Gminy w Sierpcu wynika, że na koniec 2013 roku długość czynnej kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy wynosiła 0,97 km, z której korzystało 410 osób.

Tabela 13. Sieć kanalizacyjna i oczyszczalnie ścieków w Gminie Sierpc

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan na dzień 31.12.2013 r.
długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	0,97
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	16
ścieki odprowadzone z budynków zamieszkałych	dam ³	9,8
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	410

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Sierpcu

Na terenie Gminy Sierpc funkcjonują 2 oczyszczalnie ścieków, których ogólną charakterystykę zaprezentowano w tabeli 14.

Tabela 14. Oczyszczalnie ścieków na terenie Gminy Sierpc

Lokalizacja oczyszczalni ścieków	Przepustowość oczyszczalni ścieków
Dziembakowo	46 m ³ /d
Miłobędzyn	45 m ³ /d

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Sierpcu

Na terenie Gminy wiejskiej Sierpc nie funkcjonują prywatne oczyszczalnie ścieków. Istotnym elementem w uporządkowaniu systemu kanalizacji na terenie Gminy jest funkcjonowanie przydomowych oczyszczalni ścieków.

Niski poziom skanalizowania Gminy Sierpc wynika głównie z typowo rolniczego charakteru gminy, a więc dominującej rozproszonej zabudowie. Układ przestrzenny gminy i stan zabudowy uniemożliwia rozbudowę sieci kanalizacyjnej na obszarze całej Gminy, gdyż nie wszędzie jest to uzasadnione ekonomicznie. Mimo to, jednak władze gminy nieustannie podejmują działania dotyczące rozbudowywania sieci kanalizacyjnej, jeżeli jest to możliwe zarówno pod względem prawnym jak i ekonomicznym.

W związku z tym, że sieć wodno-kanalizacyjna jest jednym z podstawowych elementów warunkujących jakość życia mieszkańców oraz rozwój mieszkalnictwa i przedsiębiorczości

na każdym terenie, to Gmina Sierpc systematycznie i w miarę zapotrzebowania realizuje inwestycje w tym zakresie. Należy podkreślić, że podłączenie do sieci wodociągowej jest zapewnione każdemu nowemu gospodarstwu domowemu. Natomiast rozbudowa sieci kanalizacyjnej następuje w pierwszej kolejności na obszarze Gminy o dużej koncentracji zabudowy, gdzie rozbudowa ta jest uzasadniona i opłacalna ekonomicznie. Władze Gminy powinny dążyć do zwiększania koncentracji zabudowy na tych obszarach, gdzie zabudowa mieszkaniowa już funkcjonuje, ponieważ wpłynie to na zwiększenie efektywności wydatkowania środków publicznych poprzez optymalizację kosztów rozbudowy sieci kanalizacyjnej oraz wodociągowej.

SIEĆ GAZOWA

Na terenie Gminy wiejskiej Sierpc w 2012 r. zgodnie z danymi GUS, istniała sieć gazowa o łącznej długości 16 670 m, z której korzystały jedynie 4 osoby.

Tabela 15. Sieć gazowa na terenie Gminy Sierpc

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2008	2009	2010	2011	2012
długość czynnej sieci ogółem w m	m	16670	16670	16670	16670	16670
długość czynnej sieci przesyłowej w m	m	16670	16670	16670	16670	16670

Źródło: Dane GUS

Analizując dane zawarte w powyższej tabeli należy stwierdzić, że na terenie Gminy obecnie praktycznie nie korzysta się z gazu przewodowego. W Borkowie Kościelnym znajduje się Stacja Rozdzielcza Gazu, od której może być poprowadzona sieć gazowa do okolicznych miejscowości.

W chwili obecnej gazyfikacja Gminy Sierpc z punktu widzenia obecnego dostawcy gazu jest nieopłacalna ekonomicznie ze względu na zbyt rozproszoną zabudowę oraz występowanie niewielkiego zapotrzebowania na gaz ziemny, co czyni tego typu inwestycję nieopłacalną z ekonomicznego punktu widzenia. Mieszkańcy korzystają z gazu przechowywanego w butlach lub zbiornikach przydomowych. Należy jednak podkreślić, że potencjalny wzrost liczby mieszkańców Gminy Sierpc w dłuższej perspektywie czasu może przyczynić się do budowy sieci gazowej na terenie Gminy, co z pewnością zwiększy jej atrakcyjność osiedleńczą. Ponadto, zapewnienie mieszkańcom dostępu do gazu przewodowego, będącego bardziej ekologicznym nośnikiem energii niż np. węgiel, przyczyniłoby się do utrzymania wysokiej jakości środowiska naturalnego Gminy i jej wysokich walorów krajobrazowych.

5.2.2. Zaopatrzenie w energię

O stopniu atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Gminy świadczy również sposób zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą. I tak:

- **zaopatrzenie w energię elektryczną** - sieć energetyczna zaspokaja terażniejsze zapotrzebowanie mieszkańców, jest przygotowana na zwiększony pobór i pozostawia możliwość rozbudowy o kolejne pola linowe. Z kolei system zasilania Gminy liniami wysokiego i średniego napięcia (110 kV i 15 kV) w pełni zaspokaja terażniejsze i przyszłościowe potrzeby energetyczne nawet przy założeniu znacznego tempa rozwoju społeczno – gospodarczego. W związku z tym, Gmina Sierpc jest w stanie zapewnić zaopatrzenie w energię elektryczną dla nowych gospodarstw domowych oraz podmiotów gospodarczych. Na terenie Gminy zauważalne jest również stopniowe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Gmina przewiduje, iż produkcja energii w oparciu o odnawialne źródła energii naturalnej (słońce, wiatr) będzie rozwijała się zgodnie z potencjałem danego obszaru Gminy.

Gmina przewiduje, że możliwe jest, z wyłączeniem stref ochrony konserwatorskiej, uruchomienie instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych na własne potrzeby jako przydomowe elektrownie wiatrowe lub kolektory słoneczne. Obecnie na terenie Gminy Sierpc energia odnawialna pozyskiwana jest z wiatru. Instalacje do pozyskiwania energii z wiatru na terenie Gminy to:

- 1 obiekt o mocy 2 MW zlokalizowany w m. Warzyn Skóry na dz. o nr ew. 116/1
- 1 obiekt o mocy 2 MW zlokalizowany m. Borkowo Wielkie na dz. o nr. Ew. 162/31
- 1 obiekt o mocy 2 MW zlokalizowany w m. Piastowo na dz. o nr ew. 106
- 1 obiekt o mocy 2 MW zlokalizowany w m. Susk na dz. o nr ew. 57/2 oraz 58
- 1 obiekt o mocy 2 MW zlokalizowany w m. Grodkowo – Zawisze na dz. o nr ew. 77/3 oraz 75
- 1 obiekt o mocy 2 MW zlokalizowany w m. Grodkowo – Wółki na dz. o nr ew. 44/1.

Na terenie Gminy Sierpc istnieje Elektrownia wodna w Kwaśnie, poza tym nie pozyskuje się energii z innych odnawialnych źródeł takich jak słońce czy woda. Należy jednak zaznaczyć, że w przyszłości tego typu inwestycje nie są wykluczone z realizacji.

- **zaopatrzenie w energię ciepłą** - na terenie Gminy Sierpc nie funkcjonuje sieć ciepłownicza. Zarówno budynki jednorodzinne, jak zakłady usługowe i urzędy ogrzewane będą z indywidualnych kotłowni. Jako nośniki energii wykorzystuje się głównie paliwa stałe oraz olej opałowy. W przypadku kiedy nastąpiłaby budowa sieci gazowej w wyniku wzrostu liczby mieszkańców Gminy oraz wzrostu podmiotów gospodarczych (a tym samym wzrostu liczby osób i podmiotów zainteresowanych podłączeniem się do sieci

gazowej), możliwe byłoby wykorzystanie gazu ziemnego nie tylko na cele bytowe, ale również do celów grzewczych. Gaz przewodowy jest bowiem jednym z najbardziej ekologicznych i komfortowych w użyciu nośników energii.

W chwili obecnej prowadzone są postępowania administracyjne w sprawie odnawialnych źródeł energii, co świadczy o dużym zainteresowaniu takim sposobem pozyskiwania energii oraz dostrzeżeniu istniejącego potencjału Gminy w tym zakresie.

Analizując zaopatrzenie Gminy w energię należy stwierdzić, że największą niedogodnością w tym zakresie dla obecnych jak i potencjalnych mieszkańców i przedsiębiorców, jest brak dostępu do sieci gazowej. Główną przyczyną takiego stanu jest zbyt niski popyt, co czyni inwestycję nieopłacalną ekonomicznie z punktu widzenia przedsiębiorstwa gazowniczego. Brak dostępu do gazu sieciowego uniemożliwia z kolei wykorzystanie tego surowca jako ekologicznego źródła ogrzewania budynków mieszkalnych i gospodarczych. W związku z tym, aby uprawdopodobnić ewentualną gazyfikację, Gmina powinna podjąć działania zmierzające do wzrostu liczby jej mieszkańców oraz zachęcić zewnętrznych przedsiębiorców do inwestowania na tym terenie.

5.2.3. Infrastruktura komunikacyjna

Infrastrukturę drogową na terenie Gminy Sierpc stanowią drogi:

- droga krajowa nr 10 relacji Warszawa- Sierpc – Toruń – Szczecin,
- droga wojewódzka nr 541 relacji Tłuchowo – Sierpc – Lubawa,
- droga wojewódzka nr 560 relacji Płock – Sierpc – Brodnica,
- drogi powiatowe,
- drogi gminne,
- drogi wewnętrzne.

W chwili obecnej, największe znaczenie dla ruchu komunikacyjnego mieszkańców Gminy oraz dla rozwoju mieszkalnictwa i przedsiębiorczości na terenie Gminy Sierpc, odgrywa droga krajowa oraz drogi wojewódzkie, które zapewniają doskonałe połączenie z okolicznymi ośrodkami miejskimi i wiejskimi.

Budowa nowych dróg, obok bieżącej konserwacji i remontów istniejących szlaków komunikacyjnych, będzie wpływała pozytywnie na rozwój Gminy.

Tabela 16. Drogi krajowe i wojewódzkie na terenie Gminy Sierpc (stan na dzień 31.12.2013 r.)

Drogi krajowe		
Nazwa drogi lub relacja drogi	Długość drogi w	Stan techniczny drogi

	granicach Gminy (km)	
nr 10 Warszawa-Sierpc-Toruń-Szczecin	29,5	bd
Drogi wojewódzkie		
Nazwa drogi lub relacja drogi	Długość drogi w granicach Gminy (km)	Stan techniczny drogi
Nr 560 relacji Płock-Sierpc-Brodnica	11,995	bd
Nr 541 relacji Tłuchowo-Sierpc-Lubawa.	4,532	bd

Źródło: Urząd Gminy w Sierpcu

Tabela 17. Drogi powiatowe na terenie Gminy Sierpc (stan na dzień 31.12.2013 r.)

Drogi powiatowe		
Nazwa drogi lub relacja drogi	Długość drogi w granicach Gminy (km)	Stan techniczny drogi
Studzieniec - Rydzewo	0,867	Asfaltowa – dobry
Żochowo - Gójsk	5,503	Asfaltowa: 3,179 – dobry, 2,324 – średni
Pawłowo - Mieszczk	7,188	Asfaltowa: 2,900 – dobry, 1,000 – średni, 1,568 – słaby, 1,720 - żwirowa
Sierpc - Ligowo	6,150	Asfaltowa: 6,150 – słaby
Piastowo - Bledzewo	2,171	Asfaltowa: 1,050 – dobry, żwirowa – 1,121
Miłobędzyn – Kwaśno	1,411	Asfaltowa: 1,411 – średni
Piaski – Gozdowo	5,008	Asfaltowa: 2,000 – średni, 3,008 – słaby
Sierpc – Dąbrówki - Kuski	1,715	1,115 – Żwirowa, 0,600 – brukowa
Goleszyn – Dziembakowo – Borkowo - Zgagowo	13,458	Asfaltowa: 10,958 – dobry, 1,500 – średni, 1,000 – słaby
Stacja Kolejowa Zawidz – Mieszaki – droga 10	2,130	2,130 – żwirowa
Kisielewo – Dziembakowo - Gorzewo	6,186	Asfaltowa: 2,086 – dobry, 4,100 – średni
Susk - Piastowo	3,333	Asfaltowa: 0,689 – dobry, żwirowa – 2,644
Białyszewo – Warzyn Skóry – Warzyn Kmiecy – Goleszyn	6,119	Asfaltowa: 2,350 – dobry, 2,775 – słaby, żwirowa – 0,994
Goleszyn - Leszczyński	2,635	Asfaltowa: 2,150 – średni, żwirowa – 0,485
Białyszewo - Gozdowo	1,179	Asfaltowa: 1,179 - dobry

Źródło: Urząd Gminy w Sierpcu

Tabela 18. Drogi gminne na terenie Gminy Sierpc (stan na dzień 31.12.2013 r.)

Nazwa drogi lub relacja drogi	Długość drogi w granicach Gminy (km)
Borkowo Wielkie od drogi powiatowej nr 3742W – do granicy gminy	1,500
Kisielewó od drogi krajowej nr 10 – do drogi powiatowej nr 3742W	3,400
Wilczogóra od drogi gminnej nr 370502W – do granicy gminy	1,600
Borkowo Wielkie od granicy gminy /ul. Bema/ - do drogi powiatowej nr 3742W	1,000
Dąbrówki od drogi woj. nr 560 – do drogi powiatowej nr 3736W	0,900
Borkowo Kościelne od drogi krajowej nr 10 – do drogi krajowej nr 10	0,800
Grodkowo Włóki od drogi woj. nr 560 – do wsi Grodkowo Włóki droga powiatowa 3742W	4,340
Białyszewo Towarzystwo od drogi nr 560 – do wsi Szczepanki – granica gminy	2,300
Warzyn Kmiecy od drogi powiatowej nr 3753W – do granicy gminy	1,000
Białoskóry od drogi powiatowej nr 3752W – do granicy gminy	1,300
Susk Nowy od granicy gminy – do stacji PKP	0,900
Susk Nowy od drogi gminnej nr 370511W – do drogi powiatowej nr 3752W	2,200
Piastowo Nowe od drogi powiatowej nr 3737W – do granicy gminy	4,790
Piastowo od drogi woj. nr 541 – do drogi powiatowej nr 3735W	1,300
Bledzewko od drogi wojewódzkiej nr 541 – do wsi Bledzewko	1,800
Bledzewko od drogi powiatowej nr 3735W – do granicy gminy	3,000
Bledzewo od drogi powiatowej nr 3733W – do Kolonii Budy Bledzewskie	2,600
Miłobędzyn od drogi powiatowej nr 3734W do drogi powiatowej nr 3733W	1,800
Miłobędzyn od drogi powiatowej nr 3734W do do granicy gminy /ul. Miłobędzka/	1,000

Podwierzbie od drogi powiatowej nr 3725W – do drogi gminnej nr 370531W	3,500
Sudragi od drogi powiatowej nr 3724W – do granicy gminy	0,500
Osówka od drogi powiatowej nr 3725W – do granicy gminy	2,700
Mieszczk od drogi powiatowej nr 3725W – do drogi krajowej nr 10	1,500
Rachocin od drogi wojewódzkiej nr 560 – do wsi Rachocin	1,800
Borkowo Kościelne od drogi powiatowej nr 3742W do granicy gminy /ul. Mickiewicza/	1,300
Rydzewo od drogi krajowej nr 10 – do wsi Rydzewo	2,200
Studzieniec do granicy gminy z miastem – do granicy gminy	1,000
Studzieniec od granicy gminy z miastem – do drogi gminnej nr 370524W	1,500
Rachocin od drogi wojewódzkiej nr 560 – do granicy gminy	1,400
Sułocin Towarzystwo od powiatowej nr 3725W – do drogi krajowej nr 10	1,700
Sułocin Teodory od drogi powiatowej nr 3724W – do drogi powiatowej nr 3725W	2,100
Sudragi od drogi powiatowej nr 3726W – do drogi powiatowej nr 3727W	2,400
Sudragi od drogi gminnej 370532 – do drogi gminnej nr 370520W	1,700
Osówka od drogi gminnej nr 370522W – do granicy gminy	2,000
Żochowo od drogi powiatowej nr 3724W – do drogi gminnej nr 370520W	1,900
Warzyn Skóry od drogi powiatowej nr 3753W – do drogi powiatowej 3744W	3,000
Goleszyn od drogi wojewódzkiej nr 560 – do drogi powiatowej nr 3753W	0,700
Gorzewo od drogi wojewódzkiej nr 560 do drogi gminnej nr 370519W	3,830
Dąbrówki od drogi gminnej nr 370504W – do drogi powiatowej nr 3736W	1,960
Borkowo Wielkie od drogi powiatowej nr 3742W – do Stacji Uzdatniania Wody	0,490

Osówka od drogi gminnej 370522W do granicy gminy /Maluszyn/	0,830
Susk od drogi wojewódzkiej nr 560 – do rowu melioracyjnego stanowiącego granicę wsi Susk i Grodkowo Włoki	0,990
Dębowo od drogi wojewódzkiej nr 560 – do drogi powiatowej nr 3754W	2,000

Źródło: Urząd Gminy w Sierpcu

Infrastruktura komunikacyjna to również **transport publiczny**. Obecnie, Gmina Sierpc zapewnia obsługę autobusową umożliwiającą połączenie z pobliskimi miastami i miejscowościami głównie dzięki liniom PKS oraz przedsiębiorców prywatnych. Linie są prowadzone wzdłuż drogi wojewódzkiej i większości dróg powiatowych. Oferta autobusowa jest dostosowana do istniejącego zapotrzebowania. Układ linii i przystanków zapewnia dobrą dostępność dla większości obszarów gminy, jednak część zabudowy znajduje się poza zasięgiem bezpośredniej obsługi komunikacją autobusową.

5.2.4. Mieszkalnictwo

Obszar Gminy Sierpc ma charakter podmiejski i dominuje tam zabudowa jednorodzinna. Wzdłuż dróg gminnych i powiatowych zabudowa ma charakter zabudowy zwartej – ulicówki lub luźnej – rzędówki. We wsiach bardziej odległych dominuje zabudowa zagrodowa złożona z budynków mieszkalnych, budynków inwentarskich (np. obór, chlewni, stajni), składowych (stodół), szklarni i budynków gospodarczych (garaży, składów itp.).

Zgodnie z danymi GUS, w 2010 roku na terenie Gminy Sierpc istniało 1981 mieszkań, na które składało się 8381 izb o łącznej powierzchni 170 420 m².

Tabela 19. Zasoby mieszkaniowe Gminy Sierpc w latach 2008-2012

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2008	2009	2010	2011	2012
Zasoby mieszkaniowe wg form własności						
mieszkania	mieszk.	1891	1904	1981	-	-
izby	izba	7495	7566	8381	-	-
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	149949	151612	170420	-	-
Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań						
wodociąg	%	85,9	86,0	88,4	88,4	88,5
łazienka	%	72,2	72,4	77,8	78,0	78,1
centralne ogrzewanie	%	73,4	73,6	78,7	78,9	79,0

Źródło: Dane GUS

Z danych GUS zaprezentowanych w powyższej tabeli wynika, że na terenie Gminy Sierpc większość mieszkań wyposażonych była w instalacje wodociągową łazienkę oraz centralne ogrzewanie.

Na terenie Gminy Sierpc dominuje zabudowa jednorodzinna, której rozwój związany jest bezpośrednio z napływem nowych mieszkańców oraz atrakcyjną ceną działek budowlanych w stosunku do cen na terenie ośrodków miejskich. Obecnie na terenie Gminy wzdłuż głównych szlaków drogowych znajdują się tereny posiadające bezpośredni dostęp do infrastruktury technicznej (dróg, sieci energetycznej, wodociągów i w niektórych przypadkach kanalizacji), które mogą być przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową oraz gospodarczą (również ze względu na duże natężenie ruchu na tej drodze). Koncentracja zabudowy mieszkaniowej na tych terenach będzie efektywna finansowo zarówno dla Gminy jak i potencjalnych mieszkańców. Należy zatem zakładać, że prognozowany wzrost liczby mieszkańców Gminy będzie skutkował wzrostem zapotrzebowania na te działki.

6. Partnerstwa Gminy Sierpc

Gmina Sierpc aktywnie uczestniczy we współpracy z innymi samorządami oraz organizacjami pozarządowymi. Poniżej przedstawiono relacje partnerskie z innymi samorządami.

Gmina Sierpc należy do związków komunalnych lub organizacji stworzonych w celu rozwiązywania lokalnych/regionalnych problemów do organizacji takich jak:

Lokalna Grupa Działania „Sierpeckie Partnerstwo” - Lokalna grupa działania powstała z inicjatywy przedstawicieli gmin powiatu sierpeckiego i ukonstytuowała się w formie prawnej stowarzyszenia. Spośród kilku zgłoszonych pomysłów wybrano dla niej nazwę: Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Sierpeckie Partnerstwo”. LGD „Sierpeckie Partnerstwo” jest młodą organizacją powstałą z myślą o realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju w ramach Osi 4 LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Należy podkreślić, że w przyszłości Gmina Sierpc powinna rozważyć partnerstwo z innymi podmiotami sektora publicznego w przyszłości jest szansą dla rozwoju samej Gminy, jak i całego regionu. Dzięki partnerstwom możliwe będzie zwiększenie atrakcyjności mieszkaniowej i inwestycyjnej Gminy poprzez wspólne realizowanie niektórych projektów technicznych i społecznych. Partnerstwo umożliwi bowiem osiągnięcie korzyści z realizacji danej inwestycji przy znacznie mniejszych nakładach (w ramach projektów partnerskich, koszty projektu rozkładają się proporcjonalnie na każdego z partnerów).

7. Analiza budżetu Gminy Sierpc

7.1. Dochody budżetu Gminy Sierpc

Dane dotyczące zmiany struktury poszczególnych dochodów budżetu Gminy Sierpc w latach 2008 – 2012 przedstawiono w tabeli 20.

Tabela 20. Struktura dochodów majątkowych i bieżących Gminy Sierpc w latach 2008-2012 [zł]

Dochody	2008	2009	2010	2011	2012
ogółem	18 817 067,74	19 620 299,58	21 926 840,74	22 691 809,72	21 662 633,29
majątkowe	950 733,63	883 487,02	321 866,51	1 986 192,39	233 539,06
% udział d. majątkowych	5,05%	4,50%	1,47%	8,75%	1,08%
bieżące	17 866 334,11	18 736 812,56	21 604 974,23	20 705 617,33	21 429 094,23
% udział d. bieżących	94,95%	95,50%	98,53%	91,25%	98,92%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Struktura dochodów Gminy Sierpc na przestrzeni analizowanych lat wykazuje się dużą zmiennością. Od 2008 r. nastąpił wzrost dochodów Gminy Sierpc o 15,13%. Udział **dochodów bieżących** w 2008 r. wyniósł 94,95%, w 2009 – 95,50%, w 2010 r. – 98,53%, w 2011 – 91,25%, a w roku 2012 – 98,92%. Dochody bieżące są źródłem finansowania zadań własnych danej jednostki samorządu terytorialnego i to na ich wysokość gmina ma możliwość oddziaływania. Im większy udział mają one w budżecie, tym łatwiejszy i bardziej przewidywalny jest proces prognozowania budżetu. Wzrostowi dochodów bieżących sprzyja wzrost lokalnej bazy ekonomicznej możliwy do osiągnięcia m.in. w wyniku realizacji inwestycji służących lokowaniu nowej oraz dalszemu rozwojowi istniejącej działalności gospodarczej oraz rozwojowi mieszkalnictwa. Procesy te z kolei w dłuższym okresie czasu zwiększają bazę podatkową.

W strukturze dochodów Gminy Sierpc zauważalne jest także występowanie co roku niewielkiej w stosunku do dochodów bieżących kwoty **dochodów majątkowych**, do których zalicza się:

- dotacje i środki przeznaczone na inwestycje,
- dochody ze sprzedaży majątku,
- dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.

Analizując strukturę dochodów Gminy Sierpc z podziałem na ich rodzaj, to największy udział w analizowanym okresie stanowiła subwencja ogólna.

Tabela 21. Dochody Gminy Sierpc w latach 2008-2012 [zł]

Dochody	2008	2009	2010	2011	2012
dochody własne	6 182 359,40	5 745 066,03	7 401 112,77	6 654 069,96	7 581 422,49
subwencja ogólna	7 964 063,00	8 939 750,00	9 491 824,00	9 398 951,00	8 548 030,00
dotacja ogółem	4 670 645,34	4 935 483,55	5 033 903,97	6 638 788,76	5 533 180,80
DOCHODY OGÓŁEM	18 817 067,74	19 620 299,58	21 926 840,74	22 691 809,72	21 662 633,29

Źródło: Dane GUS

Dochody własne

Wysokość dochodów własnych Gminy Sierpc ulegała wahaniom, jednakże w latach 2008 - 2012 odnotowano ponad 22,63% wzrost dochodów własnych. Największy procentowy spadek dochodów własnych odnotowano z tytułu pozostałych dochodów własnych oraz podatku rolnego. Z kolei w analizowanym okresie największy procentowy wzrost dochodów własnych odnotowano z tytułu: podatku od nieruchomości i podatku od środków transportowych.

Tabela 22. Poszczególne kategorie dochodów własnych Gminy Sierpc [zł]

Rodzaj podatku	2008	2009	2010	2011	2012
WPŁYWY Z OPŁAT I PODATKÓW	3 365 570,11	3 360 284,22	4 410 729,30	3 797 545,90	4 753 759,43
podatek rolny	461 897,48	503 129,85	396 792,25	403 970,38	551 454,63
podatek leśny	37 232,01	38 978,60	40 630,20	43 015,47	47 793,63
podatek od nieruchomości	1 893 637,40	1 917 153,51	3 070 576,52	2 370 326,47	2 927 120,94
podatek od środków transportowych	263 427,69	241 307,71	291 735,00	391 657,60	431 793,71
podatek od ccp	60 628,79	67 751,26	59 596,70	60 316,50	90 883,80
podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	0,00	0,00	0,00	0,00	11 081,75
wpływy z innych lokalnych opłat	0,00	0,00	0,00	1 536,60	0,00
wpływy z opłaty skarbowej	12 257,35	19 777,60	14 046,00	16 303,22	13 775,78
opłata eksploatacyjna	0,00	0,00	0,00	0,00	416,10
dochody z majątku	36 588,90	51 341,80	32 513,08	47 438,51	41 253,59
wpływy z usług	440 900,49	506 083,89	495 139,55	462 981,15	638 601,60
pozostałe dochody własne	159 000,00	14 760,00	9 700,00	0,00	0,00

Źródło: Dane GUS

Tabela 23. Udział w podatkach stanowiących dochód państwa w Gminie Sierpc w latach 2008-2012 [zł]

Udział w podatkach stanowiących dochód państwa	2008	2009	2010	2011	2012
od osób fizycznych	1 645 202,00	1 535 312,00	1 705 595,00	2 122 628,00	2 039 402,00
% udział w dochodach ogółem	8,74%	7,83%	7,78%	9,35%	9,41%
% udział w dochodach własnych	32,82%	31,29%	27,87%	35,80%	29,96%
od osób prawnych	2 477,89	10 515,19	4 342,04	9 152,44	14 372,43
% udział w dochodach ogółem	0,01%	0,05%	0,02%	0,04%	0,07%

% udział w dochodach własnych	0,05%	0,21%	0,07%	0,15%	0,21%
DOCHODY WŁASNE	1 647 679,89	1 545 827,19	1 709 937,04	2 131 780,44	2 053 774,43

Źródło: Dane GUS

Największy udział w dochodach własnych Gminy Sierpc w 2012 r. miały podatki stanowiące dochód państwa od osób fizycznych. Udział ten wyniósł 29,96%. Należy podkreślić, że Gmina Sierpc może w sposób pośredni oddziaływać na wysokość dochodów z udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, m.in. poprzez systematyczne tworzenie dogodnych warunków do osiedlania się na swoim terenie.

W 2012 r. wpływy z tytułu: podatku leśnego, podatku od czynności cywilno-prawnych, podatku od działalności gospodarczej osób fizycznych opłacanego w formie karty podatkowej, podatku z tytułu innych opłat lokalnych, podatku z tytułu opłaty skarbowej, a także dochody z majątku, pozostałych dochodów własnych oraz udział w podatkach stanowiących dochód państwa od osób prawnych, stanowiły mniej niż 2% dochodów Gminy ogółem.

Gmina jednak może wpływać na wzrost podatku od osób prawnych tworząc korzystne warunki do podejmowania działalności gospodarczej, by na jej terytorium powstało jak najwięcej podmiotów gospodarczych. Działania zachęcające potencjalnych przedsiębiorców mogą obejmować promocję Gminy jako dobrego miejsca do rozwoju przedsiębiorczości, a także działania związane z uzbrajaniem terenów pod inwestycje.

Subwencja ogólna

Dochody z tytułu subwencji ogólnej stanowiły w roku 2008 – 42,32% ogółu dochodów Gminy Sierpc, zaś w roku 2012 – 39,46%. Ponadto, w 2012 r. 73,38% subwencji stanowi subwencja oświatowa.

Tabela 24. Udział poszczególnych części subwencji w ogólnym dochodzie Gminy Sierpc w latach 2008-2012 [zł]

Subwencja	2008	2009	2010	2011	2012
część oświatowa subwencji ogólnej	5 321 329,00	5 968 523,00	6 047 977,00	5 980 085,00	6 272 924,00
uzupełnienie subwencji ogólnej	0,00	0,00	0,00	255 124,00	10 626,00
część równoważąca subwencji ogólnej	213 005,00	113 818,00	217 323,00	203 502,00	110 986,00
część wyrównawcza subwencji ogólnej	2 429 729,00	2 857 409,00	3 226 524,00	2 960 240,00	2 153 494,00
Razem	7 964 063,00	8 939 750,00	9 491 824,00	9 398 951,00	8 548 030,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Dotacje

W perspektywie lat 2008 - 2012 wysokość dotacji celowych w strukturze dochodów Gminy Sierpc wzrosła o ok. 0,32%. Należy również zauważyć, udział dotacji ogółem w dochodach Gminy Sierpc zwiększył się w analizowanym okresie o 0,72 p.p.

Tabela 25. Dotacje w budżecie Gminy Sierpc w latach 2008-2012

Dotacje	2008	2009	2010	2011	2012
dotacje ogółem	4 670 645,34	4 935 483,55	5 033 903,97	6 638 788,76	5 533 180,80
dotacje celowe	4 670 645,34	4 935 483,55	5 033 903,97	4 577 388,50	4 685 440,33
pozostałe	0,00	0,00	0,00	2 061 400,26	847 740,47
% udział w dochodach	24,82%	25,15%	22,96%	29,26%	25,54%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

7.2. Wydatki budżetu Gminy Sierpc

W latach 2008 - 2012 wydatki Gminy Sierpc wzrosły o 1,78%. Największy udział stanowią **wydatki bieżące** (ponad 93,54% w 2012 r.), które przeznaczane są na bieżące realizowanie zadań własnych Gminy. W okresie 2008 - 2012 można zaobserwować systematyczny wzrost wydatków bieżących Gminy, który jest spowodowany:

- realizowaniem przez Gminę Sierpc nowych zadań, które zostały sędowane na wszystkie gminy przez Państwo, jednakże nie zostały przekazane dodatkowe środki na ich realizację. W związku z tym, gmina realizuje więcej zadań własnych przy takim samym budżecie,
- pojawieniem się nowych kosztów eksploatacyjnych generowanych przez nowo zrealizowane inwestycje (np. koszty utrzymania dróg, boisk wielofunkcyjnych itp.).

Należy zauważyć, że oprócz wydatków bieżących, w budżecie Gminy występują również **wydatki majątkowe**, wynikające z aktywnej polityki inwestycyjnej Gminy Sierpc. Wydatki majątkowe pełnią rolę wydatków rozwojowych, przekładając się bezpośrednio na wzrost potencjału mieszkaniowego, turystycznego i inwestycyjnego Gminy, a przede wszystkim poprawę jakości życia mieszkańców.

Tabela 26. Wydatki Gminy Sierpc w latach 2008 - 2012

Wydatki	2008	2009	2010	2011	2012
ogółem	22 209 428,76	20 550 345,23	22 043 058,63	22 115 842,60	22 603 619,47
majątkowe	5 733 348,09	2 966 107,33	2 153 797,52	1 712 095,74	1 459 326,00
% udział w. majątkowych	25,81%	14,43%	9,77%	7,74%	6,46%
bieżące	16 476 080,67	17 584 237,90	19 889 261,11	20 403 746,86	21 144 293,47
% udział w. bieżących	74,19%	85,57%	90,23%	92,26%	93,54%

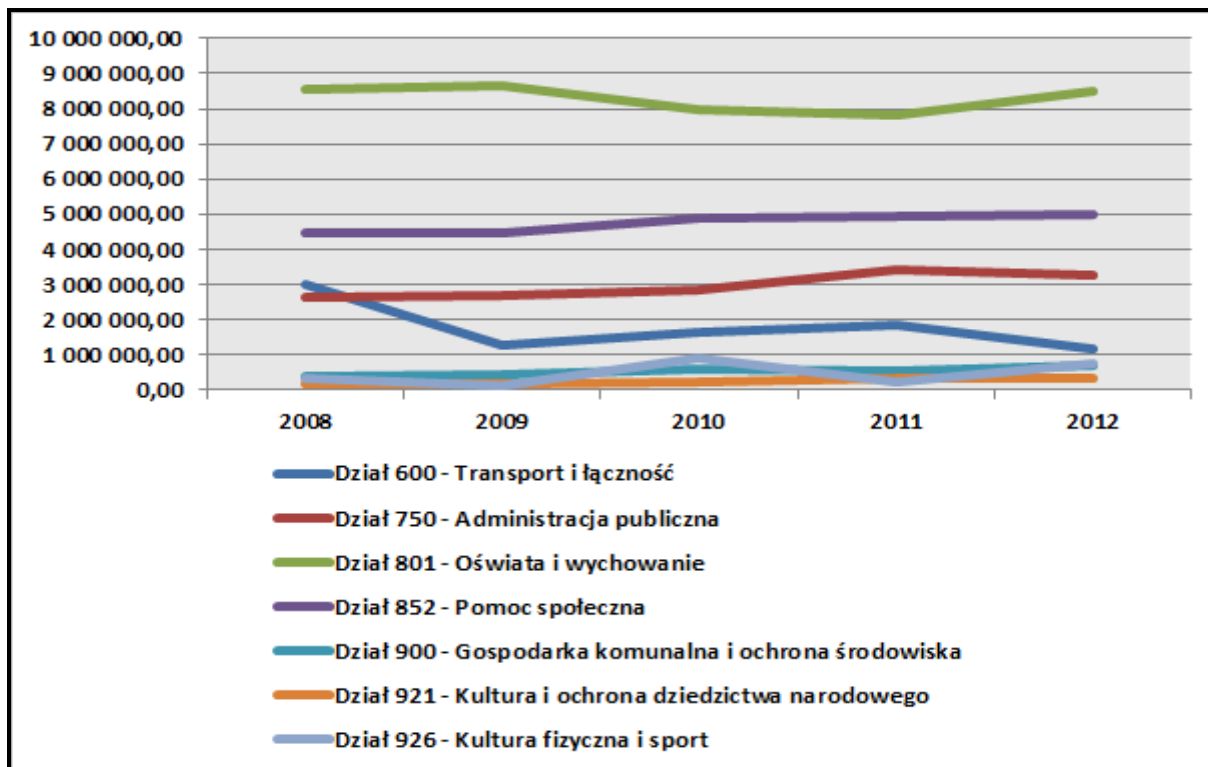
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Tabela 27. Struktura wydatków Gminy Sierpc w latach 2008-2012 [zł]

Wydatki	2008	2009	2010	2011	2012
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	718 930,76	546 227,43	672 573,97	695 442,72	844 054,91
Dział 150 - Przetwórstwo przemysłowe	0,00	0,00	0,00	5 699,90	970,71
Dział 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	486 082,65	599 950,17	521 838,62	598 896,36	618 120,29
Dział 600 - Transport i łączność	2 999 169,55	1 265 056,84	1 661 288,73	1 850 408,06	1 150 046,97
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	163 249,07	176 161,80	284 173,02	220 509,42	99 081,75
Dział 710 - Działalność usługowa	0,00	0,00	48 775,60	0,00	0,00
Dział 750 - Administracja publiczna	2 625 083,51	2 705 044,46	2 866 186,41	3 426 791,88	3 248 125,48
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	972,00	14 200,00	43 401,66	15 821,00	1 171,00
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	564 637,18	478 645,33	460 318,67	512 000,68	442 563,97
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	87 451,57	92 410,40	105 709,02	38 844,04	0,00
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	94 278,73	353 465,02	304 981,00	288 007,14	360 647,95
Dział 801 - Oświata i wychowanie	8 561 862,27	8 637 197,37	7 957 696,18	7 832 893,11	8 503 105,14
Dział 851 - Ochrona zdrowia	64 103,71	66 388,53	63 269,17	115 959,52	63 509,92
Dział 852 - Pomoc społeczna	4 473 816,69	4 447 230,38	4 905 803,51	4 940 125,77	5 011 516,47
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,00	0,00	0,00	124 777,04	225 301,50
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	490 443,99	455 220,06	402 060,00	297 027,04	258 883,46
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	372 077,10	413 927,16	591 494,58	562 072,50	699 141,03
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	179 881,26	194 645,28	245 924,03	350 639,91	324 912,43
Dział 926 - Kultura fizyczna i sport	327 388,72	104 575,00	907 564,46	239 926,51	752 466,49

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Wykres 4. Wybrane wydatki w latach 2008-2012 [zł]

Źródło: Opracowanie własne

Analizując strukturę wydatków Gminy Sierpc w latach 2008-2012 można zauważyć następujące relacje:

- od 2008 roku wydatki ogółem Gminy Sierpc ulegały wahaniom, jednak w porównaniu z rokiem 2008 nastąpił wzrost wydatków Gminy o ok. 1,78%;
- w całym analizowanym okresie największa część środków finansowych kierowana była na cele oświaty i wychowania – w 2012 r. wydatki te stanowiły 37,62% wszystkich wydatków. Biorąc pod uwagę wysokość subwencji oświatowej oraz poziom wydatków w dziale „Oświata i wychowanie” należy stwierdzić, że cała część dochodów z tytułu subwencji pokrywa wydatki związane z wynagrodzeniami pracowników oświaty, natomiast pozostałe wydatki spoczywają na organie prowadzącym, czyli na Gminie Sierpc.

Tabela 28. Wysokość subwencji oświatowej i wydatków na oświatę na terenie Gminy Sierpc w latach 2008-2012 [zł]

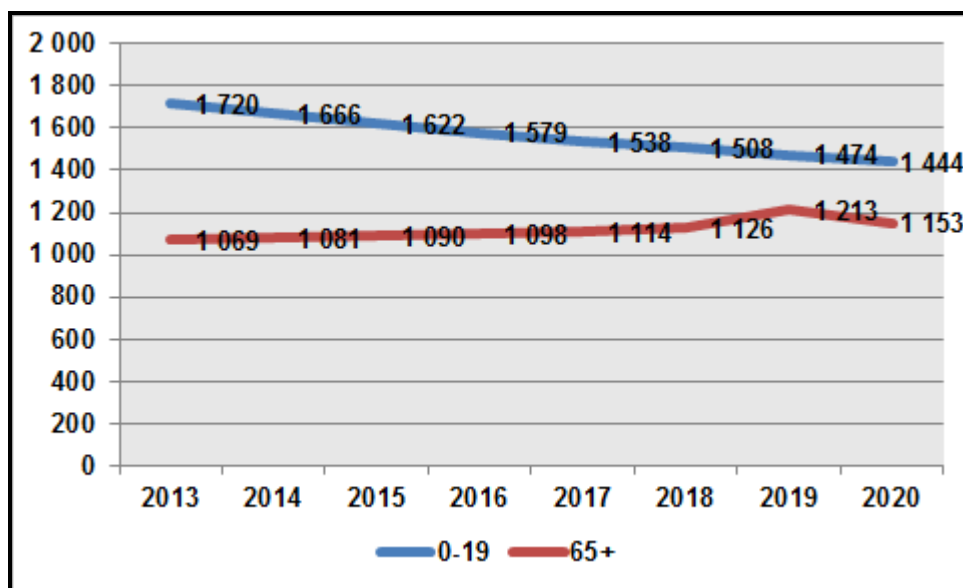
Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
subwencja oświatowa	5 321 329,00	5 968 523,00	6 047 977,00	5 980 085,00	6 272 924,00
wydatki na oświatę	8 561 862,27	8 637 197,37	7 957 696,18	7 832 893,11	8 503 105,14
Różnica	-3 240 533,27	-2 668 674,37	-1 909 719,18	-1 852 808,11	-2 230 181,14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Wydatki na oświatę związane są głównie z zapewnieniem bazy oświatowej o wysokim standardzie, a także z zapewnieniem wysokiego poziomu nauczania. Ograniczenie tych wydatków wpłynie niekorzystnie na poziom i wizerunek oświaty na terenie Gminy, nad którym to pracuje intensywnie już od kilku lat. W związku z tym, w dłuższym okresie należy dążyć do zwiększenia subwencji oświatowej poprzez zwiększenie liczby uczniów uczęszczających do szkół zlokalizowanych na terenie Gminy. Wzrost liczby uczniów nastąpi w wyniku zwiększenia atrakcyjności Gminy pod względem osadnictwa. W wyniku migracji na teren Gminy wzrośnie m.in. liczba dzieci, a każdy uczeń to dodatkowe dochody dla Gminy z tytułu subwencji oświatowej;

- na uwagę zasługuje również zwiększająca się od 2008 r. kwota wydatków na potrzeby opieki społecznej, dopiero od roku 2011 r. udział nieznacznie zmniejsza się. Udział tej grupy wydatków w 2012 r. wzrósł o ok. 12,02% w stosunku do 2008 r. Wprawdzie podstawowym źródłem finansowania tych wydatków były dotacje budżetu państwa przekazywane na realizację zadań zleconych, jednak z upływem czasu zwiększał się także zakres zadań finansowanych środkami własnymi budżetów gmin. Ponadto, analizując zachodzące zmiany demograficzne należy zakładać, że udział tej grupy wydatków w ogólnej kategorii wydatków będzie wykazywał w dłuższym okresie czasu tendencję rosnącą. Należy również zauważyć, że wydatki na opiekę społeczną są drugimi, co do wielkości wydatkami Gminy Sierpc, które w 2012 r. stanowiły prawie 22,17% całkowitych wydatków Gminy;

Wykres 5. Prognoza ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym w Gminie Sierpc [osoba]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

- wydatki na administrację publiczną w 2012 r. stanowiły 14,37% wydatków ogółem Gminy,

- coraz więcej środków przeznacza się w dziedzinach tj. gospodarka komunalna, kulturę fizyczną i sport;
- coraz mniej środków przeznacza się na dział „transport i łączność”, które wykorzystywane są m.in. na utrzymanie dróg gminnych.

Należy jednak podkreślić, że w latach 2005 - 2011 władze centralne przekazały gminom nowe zadania albo rozszerzyły zakres dotychczas realizowanych zadań bez odpowiedniego zabezpieczenia ich finansowania. Dodatkowo liczne zmiany ustawowe spowodowały zmniejszenie dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego. Do zmian tych należą m.in.:

- nowe zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej - Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012 r., nakłada na jednostki samorządu terytorialnego wiele nowych zadań z zakresu wspierania rodziny oraz opieki nad dzieckiem i rodziną. Ustawa wprowadza przede wszystkim nowe kategorie pracowników samorządowych – asystenta rodziny oraz koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Niejasne sformułowania użyte w ustawie stawiają pod znakiem zapytania obligatoryjność zatrudniania w gminach asystentów rodziny. Ponadto, ustawa nakłada na gminę liczne zadania własne, których realizacja wymaga znacznych środków finansowych. Szczegółowe ich wyliczenie określa dział VI ustawy. Od 1 stycznia 2012 r. do zadań własnych każdej gminy należy także:
 - opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
 - tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
 - współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- zwiększenie obowiązkowej składki rentowej o 2% po stronie pracodawcy. Podwyżkę tych kosztów samorząd musi sfinansować sam;
- wzrost wynagrodzeń nauczycieli o 7% w 2011 r. i o 3,85% w 2012 r. Subwencja oświatowa nie pokrywa w całości podwyżek, co oznacza dla budżetu Gminy Sierpc konieczność dopłat z własnego budżetu;
- dodatkowe koszty związane m.in. z systemem ZMOKU (ustawa o ewidencji ludności i dowodach osobistych) lub z nową ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- ustawa z 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej – całkowicie nowa regulacja, która nakłada nowe zadania w zasadniczej części ustawy oraz (art. 23)

wprowadza zmiany w Prawie geodezyjnym i kartograficznym dotyczącym m.in. gmin (ewidencja miejscowości, ulic i adresów);

- ustawa z 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami, której rozdział 16 mówi, że koszty zezwoleń na kierowanie pojazdami uprzywilejowanymi ochotniczych straży pożarnych są finansowane z budżetu gminy.

Gmina Sierpc (podobnie jak inne gminy w Polsce), zmuszona jest pokrywać koszty związane z realizacją nowych zadań narzuconych przez władze centralne z budżetu własnego. W związku z tym, że zmiany te dotyczą różnych obszarów funkcjonowania Gminy, to konsekwencją tych zmian jest znaczny wzrost wydatków bieżących Gminy Sierpc (zwłaszcza w ramach administracji publicznej, opieki społecznej oraz gospodarka komunalna), co w konsekwencji wpływa na wzrost udziału tych wydatków w ogólnej strukturze wydatków Gminy.

7.3. Wynik budżetów Gminy Sierpc w latach 2008-2012

W tabeli 29 przedstawiono wielkość wydatków budżetowych na tle dochodów Gminy Sierpc w latach 2008-2012, obrazując tym samym wysokość deficytu budżetowego lub nadwyżki budżetowej.

Tabela 29. Wyniki budżetów Gminy Sierpc w latach 2008-2012 [zł]

Budżet	2008	2009	2010	2011	2012
Dochody	18 817 067,74	19 620 299,58	21 926 840,74	22 691 809,72	21 662 633,29
Wydatki	22 209 428,76	20 550 345,23	22 043 058,63	22 115 842,60	22 603 619,47
Wynik	-3 392 361,02	-930 045,65	-116 217,89	575 967,12	-940 986,18

Źródło: GUS

Jak widać na powyższym zestawieniu w 2008, 2009, 2010 i 2012 roku Gmina Sierpc osiągała deficyt budżetowy, natomiast w 2011 roku powstała nadwyżka budżetowa, w której dochody Gminy znacznie przewyższały jej wydatki. Wyniki budżetu Gminy Sierpc w poszczególnych latach są rezultatem prowadzenia przez władze Gminy intensywnej polityki inwestycyjnej, która szczegółowo została omówiona w kolejnym podrozdziale. Gmina Sierpc realizując projekty inwestycyjne kieruje się zasadą racjonalnego wydatkowania środków publicznych, co przejawia się m.in. w minimalizowaniu kosztów, o czym świadczy niski deficyt budżetowy w poszczególnych latach w odniesieniu do ogólnej wysokości budżetu.

7.4. Polityka inwestycyjna Gminy

Polityka inwestycyjna gminy polega na świadomym i celowym wyborze przedsięwzięć inwestycyjnych według ustalonych kryteriów oraz na odpowiednim doborze źródeł ich

finansowania, co znajduje odzwierciedlenie w planowaniu strategicznym – w strategii rozwoju JST oraz w planowaniu wieloletnim.

Rozwój społeczno-gospodarczy możliwy jest nie tylko dzięki dochodom własnym gminy, ale również dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym. Dlatego też, środki te stanowią niewątpliwie wsparcie dla budżetu samorządu lokalnego.

Fundusze zewnętrzne można pozyskać z dwóch źródeł, a mianowicie:

- ze źródeł krajowych (np. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska, Narodowy Plan Rozbudowy Dróg Lokalnych),
- ze źródeł unijnych (np. Regionalny Program Operacyjny, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program Operacyjny Kapitał Ludzki).

Gmina Sierpc aplikuje o środki zewnętrzne pozyskując je na rozwój infrastruktury drogowej, edukacyjnej, społecznej, a także inwestycje w sferze rozwoju społeczności lokalnej.

Wykaz najważniejszych inwestycji zrealizowanych przez Gminę Sierpc przy wykorzystaniu środków własnych jak i zewnętrznych, scharakteryzowano poniżej.

Tabela 30. Inwestycje zrealizowane przez Gminę Sierpc w latach 2007-2013

Lp.	Nazwa projektu	Okres realizacji	Wartość całkowita projektu
1	Oczyszczalnia ścieków Miłobędzyn	2007	184 365,37 zł
2	Przepompownia ścieków Miłobędzyn		10 532,36 zł
3	Ulice w Borkowie Kościelnym		123 679,12 zł
4	Droga w Dąbrówkach		384 542,54 zł
5	Remont Szkoły Podstawowej w Bledzewie		118 653,77 zł
6	Droga w miejscowości Bledzewko		390 764,78 zł
7	Boisko sportowe z elementami towarzyszącymi w Białyszewie (etap I)		138 120,00 zł
8	Stacja uzdatniania wody w Gorzewie		779 934,21 zł
9	Droga Dziembakowo-Warzyn Skóry	2008	473 938,89 zł
10	Droga Dąbrówki		825 398,09 zł
11	Droga Goleszyn-Zgagowo		200 000,00 zł
12	Oczyszczalnia ścieków Dziembakowo		54 149,40 zł
13	Parking przy budynku Urzędu Gminy w Sierpcu		199 052,77 zł
14	Sieć wodociągowa Podwierzbie-Sudragi		93 949,63 zł
15	Sieć wodociągowa Rydzewo-Studzieniec		59 109,00 zł
16	Sieć wodociągowa Szczepanki-		52 594,94 zł

	Wilczogóra		
17	Droga Susk-Grodkowo Włóki		774 282,92 zł
18	Droga Miłobędzyn-Bledzewo		755 236,36 zł
19	Boisko sportowe z elementami towarzyszącymi w Białyszewie (etap II)		210 493,24 zł
20	Modernizacja budynków szkolnych: Borkowo Kościelne, Goleszyn, Sudragi, Susk.		727 202,64 zł
21	Zakupiono samochód pożarniczy marki Volvo		134 200,00 zł
22	Wiaty przystankowe na terenie Gminy Sierpc	2009	93 940,00 zł
23	Droga Susk-Grodkowo		18 892,55 zł
24	Przebudowa drogi Rachocin		298 794,94 zł
25	Droga Kwaśno-Sułocin Teodory-Sułocin Towarzystwo		480 240,80 zł
26	Boisko przy Gimnazjum w Borkowie Kościelnym	2010	194 202,75 zł
27	Budowa boiska sportowego z elementami towarzyszącymi w Białyszewie		519 914,41 zł
28	Droga Studzieniec-Rydzewo		284 892,55 zł
29	Współfinansowanie inwestycji drogowych na terenie gminy Sierpc wspólnie z powiatem sierpeckim		225 781,74 zł
30	Przebudowa drogi Rachocin (etap II)		78 544,80 zł
31	Przebudowa drogi Dębowo-Białoskóry		151 138,88 zł
32	Sieć wodociągowa Sudragi		112 677,50 zł
33	Hala sportowa przy Szkole Podstawowej w Goleszynie		3 494 876,13 zł
34	Zestaw ratownictwa technicznego dla OSP w Dziembakowie		20 795,45 zł
35	Zestaw ratownictwa technicznego dla OSP w Goleszynie		25 680,00 zł
36	Adaptacje pomieszczeń Szkoły Podstawowej w Studzieńcu na Przedszkole Gminne		144 682,54 zł
37	Prace modernizacyjne przy studni głębinowej w Piastowie Starym	2011	155 093,74 zł
38	Przebudowa drogi Studzieniec - Rydzewo		99 840,98 zł
39	Droga w Studzieńcu		13 231,73 zł

40	Przebudowa drogi Sudragi – Wernerowo etap I		299 735,06 zł
41	Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej w Sudragach	2012	174 933,16 zł
42	Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej w Bledzewie		167 100,58 zł
42	Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Gimnazjum w Susku		168 483,95 zł
43	Remont świetlicy wiejskiej w Dziembakowie		47 003,01 zł
44	Z indywidualizacją stawiamy na rozwój – zajęcia dodatkowe dla uczniów klas I-III w szkołach podstawowych		106 327,30 zł
45	Przebudowa drogi Sudragi – Wernerowo etap II		481 318,66 zł
46	Modernizacja grogi gminnej relacji Piastowo – Piastowo Nowe etap I		92 815,80 zł
47	Remont świetlicy wiejskiej w Borkowie Kościelnym	2013	65 634,31 zł
48	Remont świetlicy wiejskiej w Studzieńcu		38 992,87 zł
49	Remont świetlicy wiejskiej w Bledzewie		39 440,48 zł
50	Budowa Wiejskiego Ośrodka Kultury i Sportu w Piaskach		467 644,65 zł
51	Modernizacja grogi gminnej relacji Piastowo – Piastowo Nowe etap II		59 040,00 zł
52	Wiedza kluczem do kariery dla uczniów Gminy Sierpc	2011 - 2013	622 853,68 zł
53	Programy Rozwojowe Szkół – V edycja bis – zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne	2013 - 2014	112 202,00 zł

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Sierpcu

Przegląd projektów zrealizowanych na terenie Gminy Sierpc w latach 2007-2013 wskazuje na prowadzenie bardzo intensywnej polityki inwestycyjnej. Gmina Sierpc jest Gminą rozwojową, ukierunkowaną na nieustającą poprawę jakości życia mieszkańców Gminy i tworzenia przyjaznego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości.

Należy jednak zaznaczyć, że każda inwestycja pociąga za sobą konkretne wydatki z budżetu Gminy Sierpc, które znajdują odzwierciedlenie we wzroście wydatków majątkowych. Ze względu na ograniczone możliwości finansowe Gminy, nie każda inwestycja była finansowana ze środków własnych. Część inwestycji była współfinansowana z funduszy zewnętrznych, jednakże i tego typu projekty, pomimo znacznego dofinansowania w formie

bezzwrotnej dotacji, wymagają poniesienia przez Gminę określonego wkładu własnego. Wysoki udział wydatków majątkowych związanych z inwestycjami w ogólnej strukturze wydatków Gminy wynika z tego, że Gmina Sierpc wykorzystuje okazje w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych, które wspierają realizację inwestycji najważniejszych z punktu widzenia rozwoju gminy.

8. Wyniki badania ankietowego

W trakcie prac nad opracowaniem Strategii Rozwoju Gminy Sierpc, przeprowadzone zostały konsultacje społeczne z mieszkańcami Gminy za pośrednictwem ankiety, która składała się z 2 części: 3 pytania zamknięte i 2 pytania otwarte.

Celem badania było zbadanie poziomu zadowolenia mieszkańców Gminy Sierpc z usług świadczonych przez Gminę, a także określenie najważniejszych problemów i atutów Gminy Sierpc.

Udział w badaniu ankietowym wzięło 47 mieszkańców Gminy Sierpc. W związku z tym, przedstawione poniżej odpowiedzi stanowią jedynie materiał poglądowy i nie należy ich interpretować jako opinii całego społeczeństwa Gminy Sierpc.

Zgodnie z wynikami przeprowadzonej ankiety, większość respondentów ocenia warunki życia na terenie Gminy Sierpc jako **dobre**.

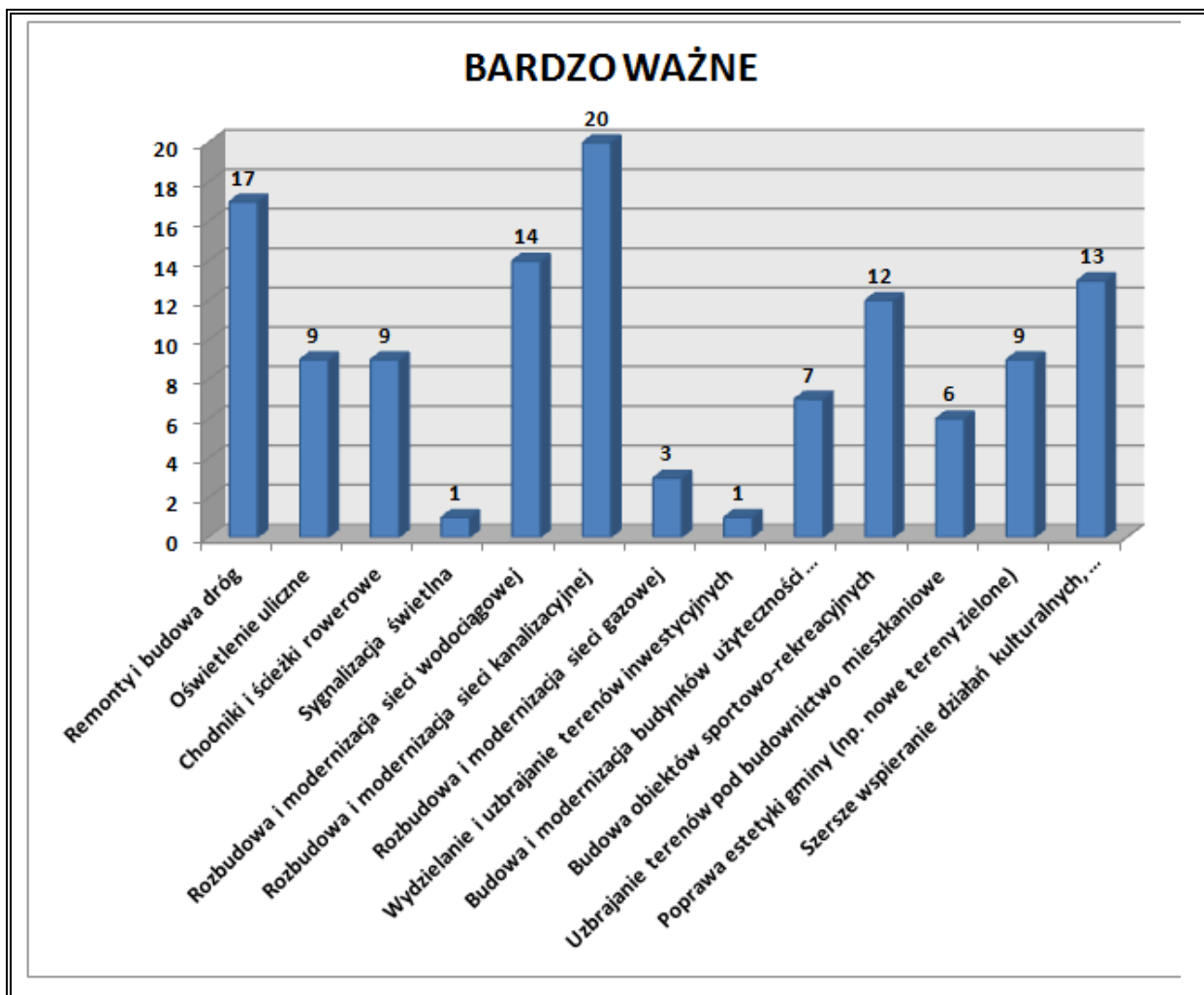
Pytanie 1. Proszę ocenić ważność realizacji poniższych przedsięwzięć na terenie gminy według skali: od 5 - bardzo ważna do 1 – zbędna (proszę zaznaczyć „X” wybraną ocenę)

Liczba udzielonych odpowiedzi:

Wyszczególnienie	1	2	3	4	5
Remonty i budowa dróg	0	0	3	2	40
Oświetlenie uliczne	3	5	9	12	16
Chodniki i ścieżki rowerowe	5	9	11	12	17
Sygnalizacja świetlna	29	5	5	2	7
Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej	19	11	8	4	7
Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej	4	4	5	6	34
Wydzielanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych	14	8	8	10	14
Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej	12	9	14	6	10
Budowa obiektów sportowo - rekreacyjnych	8	14	15	6	11
Uzbrajanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe	11	8	8	17	9
Poprawa estetyki Gminy	11	12	16	10	2
Szersze wspieranie działań kulturalnych, artystycznych i promocja Gminy	7	10	12	8	14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

W pierwszym pytaniu poproszono ankietowanych o ocenę ważności realizacji przedsięwzięć na terenie Gminy Sierpc w poszczególnych obszarach według skali: od 5 - bardzo ważna do 1 – zbędna. Zgodnie z wynikami zapytania, najważniejszymi przedsięwzięciami do realizacji w najbliższym czasie są: budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej, remonty i budowa dróg, rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej, szersze wspieranie działań kulturalnych, artystycznych i promocja gminy oraz budowa obiektów sportowo – rekreacyjnych.

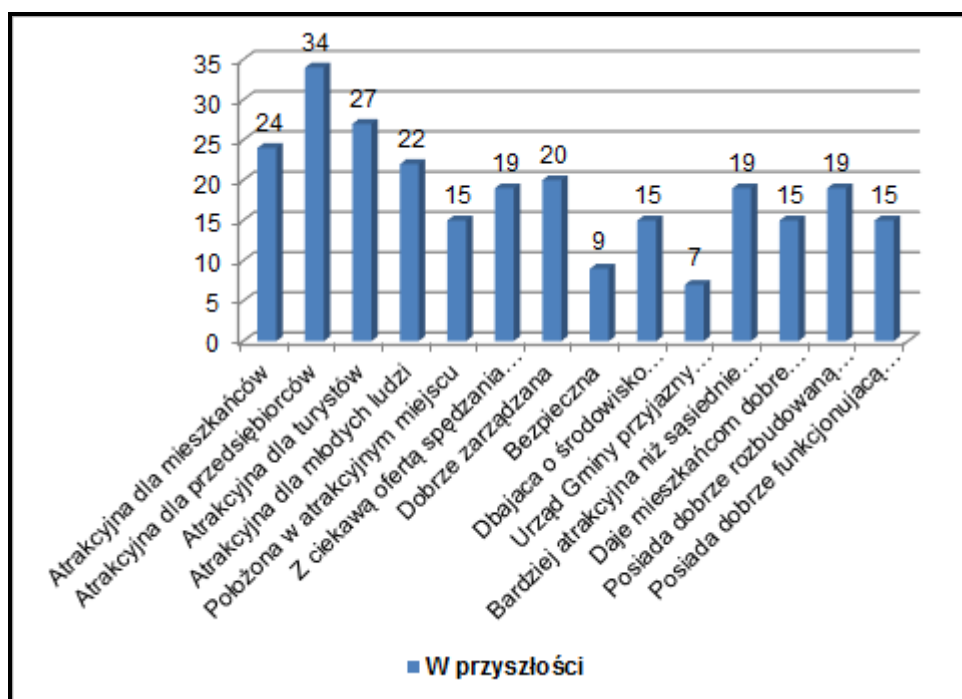

Pytanie 2. Które z poniższych stwierdzeń najlepiej charakteryzuje Gminę Sierpc obecnie, a które z nich powinny charakteryzować Gminę w przyszłości? (Proszę zaznaczyć „x” maksymalnie 5 propozycji w kolumnie „OBECNIE” oraz maksymalnie 5 propozycji w kolumnie „W PRZYSZŁOŚCI”)

Liczba udzielonych odpowiedzi:

Wyszczególnienie	Obecnie	W przyszłości
Atrakcyjna dla mieszkańców	23	24
Atrakcyjna dla przedsiębiorców	16	34
Atrakcyjna dla turystów	6	27
Atrakcyjna dla młodych ludzi	9	22

Położona w atrakcyjnym miejscu	27	15
Z ciekawą ofertą spędzania czasu wolnego	13	19
Dobrze zarządzana	30	20
Bezpieczna	30	9
Dbająca o środowisko przyrodnicze	20	15
Urząd Gminy przyjazny mieszkańcom	31	7
Bardziej atrakcyjna niż sąsiednie Gminy	19	19
Daje mieszkańcom dobre warunki życia i perspektywy	12	15
Posiada dobrze rozbudowaną infrastrukturę techniczną	13	19
Posiada dobrze funkcjonującą infrastrukturę społeczną	19	15

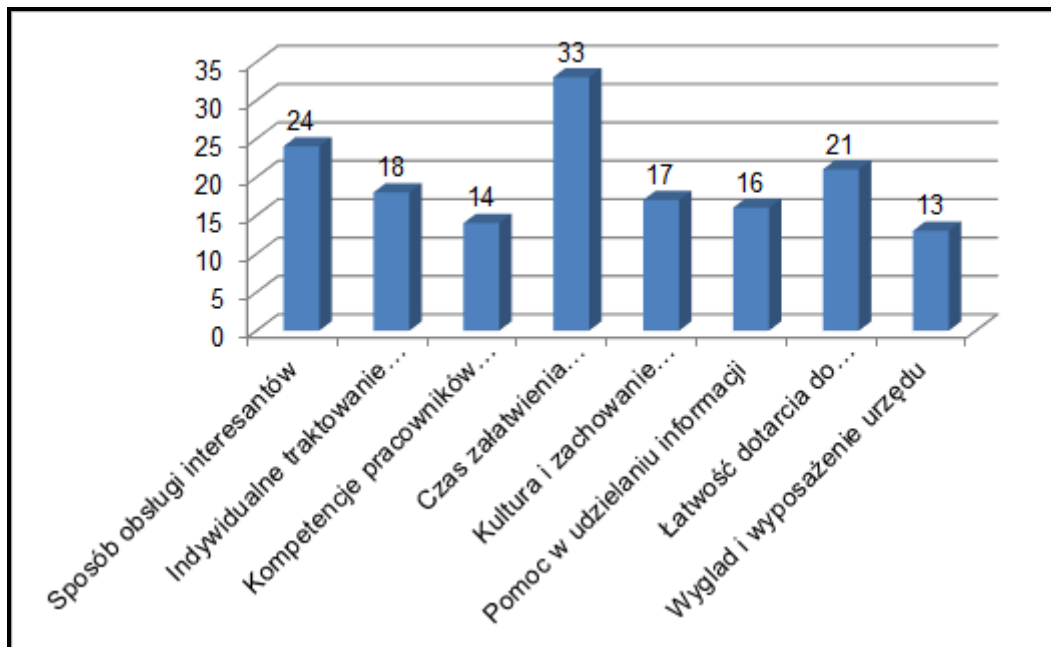
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

Zdaniem respondentów, Gmina Sierpc obecnie postrzegana jest jako gmina położona w atrakcyjnym miejscu i bezpieczna, atrakcyjna dla mieszkańców i turystów. W przyszłości natomiast respondenci chcieliby, aby Gmina Sierpc uzyskała dodatkowo wizerunek Gminy atrakcyjnej dla młodych ludzi, turystów i przedsiębiorców, z ciekawą ofertą spędzania czasu wolnego oraz dającą dobre warunki życia i perspektywy do rozwoju. Ponadto oczekują, że Urząd Gminy będzie przyjazny mieszkańcom. Dzięki określeniu takiego stanu docelowego, respondenci określili docelowy wizerunek Gminy Sierpc w perspektywie 2020 roku, czyli tzw. wizję rozwoju.

Pytanie 3. Które z poniższych elementów w funkcjonowaniu Urzędu Gminy Sierpc należałoby poprawić? (Proszę zaznaczyć „x” odpowiednie pozycje)

Liczba udzielonych odpowiedzi:

Wyszczególnienie	Odpowiedź
Sposób obsługi interesantów	24
Indywidualne traktowanie interesanta	18
Kompetencje pracowników (poziom wiedzy)	14
Czas załatwienia sprawy(szybkość obsługi)	33
Kultura i zachowanie pracowników	17
Pomoc w udzielaniu informacji	16
Łatwość dotarcia do właściwego pracownika	21
Wygląd i wyposażenie urzędu	13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

Badaniu poddano również ocenę pracy i funkcjonowania Urzędu Gminy w Sierpcu. Zgodnie z uzyskanymi odpowiedziami, poprawy i usprawnienia wymagają: czas załatwienia sprawy, sposób obsługi interesantów, łatwość dotarcia do pracownika, indywidualne traktowanie petentów.

Pytanie 4. Jakie są najważniejsze problemy do rozwiązania w Gminie Sierpc? Co w pierwszej kolejności należałoby naprawić i usprawnić?

Zdaniem ankietowanych, do **najważniejszych problemów w Gminie Sierpc** wymagających jak najszybszej interwencji, należą:

- brak środków na realizowanie inwestycji

- brak ofert pracy zwłaszcza dla ludzi młodych,
- bezrobocie,
- rozbudowa oświetlenia ulicznego,
- budowa chodników,
- budowa ścieżek rowerowych,
- budowa i poprawa stanu dróg,
- bardzo niski poziom skanalizowania,
- brak podłączenia do sieci gazowej,
- utrudniony dojazd do małych miejscowości,
- mała ilość obiektów sportowych,
- zły stan świetlic wiejskich
- zwiększenie liczby miejsc do spędzania czasu wolnego,
- organizacja większej liczby imprez sportowo – rekreacyjnych oraz rozrywkowo – kulturalnych,
- brak odpowiedniej polityki przestrzennej, w tym brak planów zagospodarowania przestrzennego,
- brak wykorzystania potencjału rzeki Sierpicy,
- brak zainteresowania mniejszymi miejscowościami Gminy – niska liczba prowadzonych inwestycji na ich terenie,
- źle funkcjonujący system współpracy między władzami Gminy a sołtysami.

Pytanie 5. Jakie obecne atuty Gminy można wykorzystać w przyszłości do jej rozwoju? Co decyduje o obecnej atrakcyjności Gminy Sierpc? Co może stać się jej szansą dla rozwoju?

Największymi **atutami Gminy Sierpc** zdaniem ankietowanych są:

- położenie w pobliżu drogi krajowej nr 10,
- czyste środowisko naturalne- brak źródeł zanieczyszczeń,
- korzystne warunki do rozwoju turystyki i agroturystyki np. rzeka Sierpica oraz Jezioro Bledzewskie,
- dobrze zachowane dziedzictwo kulturowe i historyczne,
- lokalizacja blisko większych miast.
- bliskość skansenu.

Elementy te niewątpliwie mogą być wykorzystane przez władze lokalne do promowania Gminy Sierpc, jako miejsca idealnego do zamieszkania czy też odpoczynku.

Wyniki przeprowadzonej ankiety zostaną wykorzystane do zdefiniowania celów strategicznych w perspektywie interesariusza w „Strategii Rozwoju Gminy Sierpc na lata 2014-2020.”

9. Podsumowanie diagnozy strategicznej

O konkurencyjności gminy decyduje:

- poziom życia mieszkańców,
- warunki prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorstw,
- możliwość przyciągnięcia inwestorów.

Również Gmina Sierpc podejmuje odpowiednie działania wykorzystujące jej potencjał, aby dostosować się do zmieniających się warunków gospodarczych oraz wymagań potencjalnego mieszkańca i inwestora, zwiększając w ten sposób swoją konkurencyjność.

Poniżej przedstawiona została analiza stanu obecnego Gminy Sierpc w kontekście głównych czynników wpływających na ogólną konkurencyjność osadniczą, oraz inwestycyjną każdej gminy w Polsce. Czynniki te mają charakter subiektywny, gdyż w głównej mierze zostały opracowane na podstawie własnych obserwacji i wywiadów przeprowadzonych z osobami, które mogą być: potencjalnymi mieszkańcami Gminy Sierpc, potencjalnymi inwestorami zewnętrznymi prowadzącymi działalność na jej terenie, a także potencjalnymi turystami lub odwiedzającymi Gminę w celach turystyczno-rekreacyjnych. Czynniki te odzwierciedlają zatem oczekiwania poszczególnych grup interesariuszy (szerzej o interesariuszach w rozdziale III.5 niniejszej strategii) względem obszaru, na którym chcieliby mieszkać i żyć, prowadzić własną działalność gospodarczą lub odpoczywać. Do identyfikacji czynników konkurencyjności wykorzystano również literaturę fachową i dostępne raporty. Należy jednak podkreślić, że zidentyfikowane czynniki nie stanowią katalogu zamkniętego, a są jedynie punktem odniesienia do wskazania mocnych stron Gminy Sierpc i zdefiniowania ewentualnych działań naprawczych. Szczegółowy katalog czynników atrakcyjności osadniczej i inwestycyjnej został przedstawiony w rozdziale III.6. jako wartość oczekiwana przez interesariuszy.

Tabela 31. Ocena atrakcyjności mieszkaniowej, inwestycyjnej i turystyczno-rekreacyjnej Gminy Sierpc

Czynnik atrakcyjności	Stan obecny Gminy Sierpc	Możliwe działania do podjęcia w celu poprawy obecnej sytuacji Gminy Sierpc
Atrakcyjność mieszkaniowa i osadnicza		
lokalizacja geograficzna	Gmina Sierpc, która okala Miasto Sierpc, jest położona w niedalekim oddaleniu od Płocka tj. ok. 35 km, od Torunia – około 85 km oraz około 135 km od Warszawy – głównej aglomeracji w Polsce. Dzięki temu, Gmina znajduje się w obrębie strefy potencjalnych koncentracji procesów rozwojowych. Korzystne połączenie komunikacyjne Gminy z innymi miejscowościami zapewnione jest także dzięki drogom wojewódzkim: nr 560 relacji Płock – Sierpc – Brodnica oraz nr 541 relacji Tłuchowo – Sierpc – Lubawa.	Brak możliwości podjęcia działań w tym zakresie.
walory środowiskowe	Gmina Sierpc należy do gmin, które ze względu na swoje położenie do oraz uwarunkowania przyrodnicze, posiada duży potencjał do rozwoju mieszkalnictwa oraz turystyki, zwłaszcza agroturystyki na tym terenie. Do czynników przyrodniczych wpływających na atrakcyjność osiedleńczą Gminy Sierpc należy zaliczyć: - teren Gminy jest w zdecydowanej większości równiny o łagodnej rzeźbie, co jest korzystne z punktu widzenia rozwoju budownictwa, - korzystne warunki klimatyczne, - małą powierzchnię terenów podmokłych – na terenie Gminy występują małe cieki wodne stanowiące dopływ Skrwę. - występowanie obszarów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody, w tym: • Obszaru Chronionego Krajobrazu Przysięczka Skrwę Prawej; • pomniki przyrody	1. Wyznaczanie i oznakowanie obszarów cennych przyrodniczo na terenie Gminy oraz wykorzystywanie ich podczas planowania tras turystycznych na terenie Gminy. 2. Zalesianie nieużytkowych gruntów rolnych. 3. Tworzenie i wydzielanie nowych placów i skwerów zieleni oraz odpowiednie zagospodarowanie istniejących terenów.
dostępność terenów i obiektów mieszkaniowych	W związku z tym, że Gmina Sierpc to gmina wiejska, w której dominuje budownictwo jednorodzinne. Ewentualnie osoby prywatne będące mieszkańcami Gminy, mogą wynajmować swoje prywatne domy.	1. Dalsze wyznaczanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe poprzez wprowadzanie odpowiednich zapisów do MPZP Gminy. Proponuje się wyznaczanie terenów pod zabudowę mieszkaniową na obszarze

Czynnik atrakcyjności	Stan obecny Gminy Sierpc	Możliwe działania do podjęcia w celu poprawy obecnej sytuacji Gminy Sierpc
	Gmina Sierpc posiada tereny przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne.	Gminy, który w jakimś stopniu jest już uzbrojony lub posiada dostęp do drogi o nawierzchni asfaltowej. Dzięki temu Gmina będzie dużo łatwiej i szybciej mogła uzupełnić uzbrojenie danego terenu mieszkaniowego w podstawową infrastrukturę, co wiąże się również z mniejszymi nakładami finansowymi niż gdyby miało to miejsce w przypadku budowy danej sieci od podstaw. 2. Wybudowanie bloku mieszkalnego, w którym mogłyby mieszkać głównie osoby starsze szukające ciszy i spokoju na terenie Gminy. Ze względów finansowych, trudno takim osobom jest zakupić od razu gotowy dom, a wybudowanie nowego jest zbyt czasochłonne i kosztowne.
poziom rozwoju infrastruktury społecznej	<u>Oświata</u> Na terenie Gminy funkcjonują przedszkola oraz oddziały przedszkolne, szkoły podstawowe i gimnazja. Stan infrastruktury oświatowej w Gminie jest oceniany jako bardzo dobry i ulega ciągłej poprawie. Systematycznie prowadzone są prace remontowe w placówkach oświatowych poprawiających ich stan techniczny, funkcjonalny i wizualny; zakupowany jest nowoczesny sprzęt i pomoce naukowe poprawiające efektywność nauczania, a także podejmowane są działania mające na celu poprawę bezpieczeństwa uczniów uczęszczających do szkół zlokalizowanych na terenie Gminy. Dzięki tym działaniom Gmina dąży do zniwelowania różnic pomiędzy ofertą swoich szkół wiejskich, a szkół mieszczących się w miastach. Szkoły na terenie Gminy Sierpc pełnią funkcję integracyjną, gdyż oferują swoim uczniom dodatkowe zajęcia edukacyjne, uczestnictwo w kołach zainteresowań i zajęciach pozalekcyjnych oraz przynależność do klubów sportowych. W tym celu Gmina pozyskuje zewnętrzne dofinansowanie na organizację tego typu zajęć. Warto podkreślić, że zajęcia te skierowane są nie tylko do uczniów chcących rozwijać swoje zainteresowania, ale także pomagają uczniom z trudnościami w przyswojeniu wymaganej wiedzy.	<u>Oświata</u> 1. Budowa żłobka na terenie Gminy. 2. Przygotowanie sali multimedialnej do nauki języków obcych w każdej ze szkół. 3. Wyposażenie wszystkich sal lekcyjnych w tablice multimedialne (interaktywne) umożliwiające wykorzystywanie Internetu podczas prowadzonych zajęć. 4. Organizowanie zajęć integracyjnych dla rodziców i ich dzieci (zwłaszcza dzieci w wieku przedszkolnym i dzieci niepełnosprawnych). 5. Opracowanie „Strategii rozwoju oświaty”. 6. Systematyczne podnoszenie kwalifikacji kadry nauczycielskiej. 7. Prowadzenie zajęć dodatkowych w atrakcyjnych godzinach po zajęciach szkolnych. 8. Wyposażenie każdej ze szkół w laboratorium i pracownię do praktycznych zajęć przedmiotów ścisłych (tj. biologii, chemii, fizyki).

Czynnik atrakcyjności	Stan obecny Gminy Sierpc	Możliwe działania do podjęcia w celu poprawy obecnej sytuacji Gminy Sierpc
	Gmina dba również o kadrę nauczycielską - wspiera awans nauczycieli i podnoszenie przez nich kwalifikacji.	<u>Ochrona zdrowia:</u> 1. Utworzenie punktu rehabilitacyjnego w każdym sołectwie. 2. Doposażenie ośrodka zdrowia w specjalistyczny sprzęt. 3. Sponsorowanie przez Gminę działań profilaktycznych. 4. Wyznaczenie lekarza dyżurującego w weekend. 5. Organizowanie dowozu osobom niepełnosprawnym i seniorom do ośrodka zdrowia w wybrany dzień tygodnia. <u>Sport i rekreacja</u> 1. Utworzenie klas o profilu sportowym. 2. Budowa placów zabaw. 3. Organizowanie konkursów i imprez sportowych na szczeblu co najmniej wojewódzkim. 4. Budowa ścieżek rowerowych. 5. Organizowanie „turnieju sołectw” w poszczególnych dyscyplinach sportowych.

Czynnik atrakcyjności	Stan obecny Gminy Sierpc	Możliwe działania do podjęcia w celu poprawy obecnej sytuacji Gminy Sierpc
	<u>Ochrona zdrowia</u> Mieszkańcy Gminy wiejskiej Sierpc, głównie ze względu na dogodne połączenia komunikacyjne zaspokajają w dominującym stopniu w placówkach medycznych zlokalizowanych na terenie Miasta Sierpc. Na obszarze gminy Sierpc zlokalizowany jest punkt filialny Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „PROFIL - MED” w Goleszynie. <u>Sport i rekreacja</u> Bazę sportową Gminy Sierpc tworzą: - hale sportowe oraz sale gimnastyczne które znajdują się przy szkołach. Doskonalenie i trening młodzieży oraz dorosłych umożliwiają między innymi obiekty sportowe istniejące na terenie gminy tj. hale sportowe, boiska oraz sale gimnastyczne przy szkołach. Ponadto mieszkańcy Gminy wiejskiej Sierpc dzięki bliskiemu położeniu Miasta Sierpc mogą korzystać ze zlokalizowanej w nim krytej pływalni, a także stadionu i boisk asfaltowych. W Gminie Sierpc sport promowany jest także poprzez różnego rodzaju imprezy i wydarzenia sportowe, w tym turnieje piłki nożnej. Gmina wspiera również rozwój dyscyplin sportowych finansowo, jak i rzeczowo. Na terenie Gminy działają również kluby sportowe. Duże możliwości rozwoju turystyki i rekreacji na terenie Gminy wiążą się z krajobrazem i zabytkami Gminy <u>Kultura i rozrywka:</u> Na terenie gminy działa Gminna Biblioteka Publiczna w Sierpcu z siedzibą w Borkowie Kościelnym, która została utworzona	<u>Kultura i rozrywka:</u> 1. Ochrona zabytków na terenie Gminy. 2. Organizacja imprez kulturowych. 4. Organizowanie wystaw lokalnych artystów.

Czynnik atrakcyjności	Stan obecny Gminy Sierpc	Możliwe działania do podjęcia w celu poprawy obecnej sytuacji Gminy Sierpc
	Uchwałą Rady Gminy we wrześniu 1992 r. Biblioteka posiada filie w Goleszynie, Studzieńcu i Bledzewie. Corocznie na terenie Gminy organizowane są imprezy kulturalne: Zawody strażackie, dożynki gminne, memoriał Lekkoatletyczny im. Tadeusza Wiśniewskiego – Lekkoatletyczne Zawody Szkół Podstawowych i Gimnazjalnych Powiatu Sierpeckiego, turniej piłki nożnej klubów sportowych „O Puchar Wójta”, mistrzostwa Lekkoatletyczne Szkół Podstawowych i Gimnazjalnych „O Puchar Wójta”. Istnieje jednak potrzeba podjęcia odpowiednich działań, które uatrakcyjnią i wzmocnią istniejącą ofertę, a także zniwelują istniejące problemy w tym zakresie, do których należą m.in.: - brak oferty kulturalnej związanej z aktywnością twórczą mieszkańców – brak zespołu ludowego, grupy teatralnej, oraz brak konkretnego miejsca na terenie Gminy, w którym mieszkańcy mogliby rozwijać swoje pasje kulturalne oraz kultywować lokalne tradycje; - potrzeba kompleksowego rozwiązania w zakresie spędzania wolnego czasu - zachęcania mieszkańców do aktywnego uczestnictwa w kulturze wyższej. <u>Osoby starsze</u> Na terenie Gminy Sierpc ludność w wieku poprodukcyjnym w 2013 r. stanowiła 15,6%. Tym samym, osoby starsze to jedna z ważniejszych grup wymagających wsparcia ze strony Gminy. W tym celu, Gmina Sierpc poprzez działania GOPS pomaga takim osobom poprzez: znalezienie miejsca w domu pomocy społecznej lub w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, umożliwienie korzystania ze środowiskowych domów samopomocy, umożliwienie uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej, świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania tych osób, zapewnienie i dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych.	5. Wprowadzenie 100% cyfryzacji Biblioteki. 6. Unowocześnianie i doposażenie bibliotek. 7. Budowa obiektu przeznaczonego na cele kulturowe Gminy. 8. Uruchomienie kawiarenki internetowej w każdym sołectwie. 9. Organizacja warsztatów artystycznych dla mieszkańców Gminy. <u>Osoby starsze:</u> 1. Budowa Domu Pomocy Społecznej. 2. Utworzenie Centrum Aktywizacji Seniora obsługującego Gminę Sierpc i gminy sąsiednie wraz ze zorganizowaniem dojazdu tym osobom do Centrum. Będzie to miejsce wspólnych spotkań, w którym będzie można poczytać, obejrzeć film, pograć, zjeść ciepły posiłek czy rozwijać swoje hobby (np. szydełkowanie lub haftowanie), skorzystać z Internetu, uzyskać informacje o właściwym odżywianiu się. W ramach Centrum będą organizowane wyjazdy, wieczorki taneczne, zajęcia poprawiające kondycję i sprawność

Czynnik atrakcyjności	Stan obecny Gminy Sierpc	Możliwe działania do podjęcia w celu poprawy obecnej sytuacji Gminy Sierpc
		fizyczną. 3. Utworzenie wolontariatu dla osób starszych i chorych. Chętni mieszkańcy będą pomagać osobom starszym lub chorym w codziennych obowiązkach. 4. Dowożenie osób starszych do danego ośrodka zdrowia lub punktu rehabilitacji. 5. Wyznaczenie miejsc do aktywnego spędzania czasu wolnego przez seniorów, tj. trasy nordic walking, ciągi pieszo-rowerowe, siłownie na powietrzu itp. 7. Utworzenie Uniwersytetu III Wieku. 8. Poprawienie bezpieczeństwa drogowego poprzez zniesienia barier architektonicznych, montaż oświetlenia ulicznego. 9. Utworzenie kawiarenki internetowej dla seniorów. 10. Prowadzenie bezpłatnych badań (np. słuchu, wzroku, krwi) dla seniorów. 11. Usprawnienie systemu komunikacji publicznej – zwiększenia częstotliwości kursów oraz liczby przystanków.
dostępność infrastruktury technicznej	System zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie Gminy Sierpc funkcjonuje w sposób zadowalający. W miejscowości Sierpc funkcjonuje kanalizacja sanitarna, jednak w bardzo niewielkim zakresie. Władze Gminy będą jednak dążyły w przyszłości do rozbudowy tej sieci w miejscach, gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione. Gmina ma niski poziom skanalizowania nie jest skanalizowana ze względu na duże rozproszenie zabudowy. Ścieki z podłączonych budynków odprowadzane są do Gminnej Oczyszczalni Ścieków. Gmina jest w 100% zelektryfikowana. Gmina nie posiada dostępu do gazu ziemnego, jednak niekiedy występują przerwy w dostawie prądu. Gmina objęta jest także zasięgiem sieci komórkowej. Dostęp do Internetu w dużej mierze zapewniony jest drogą radiową ze względu na lokalizację Gminy.	<u>Sieć wodno-kanalizacyjna</u> 1. Kontynuowanie rozbudowy sieci kanalizacyjnej 2. Modernizowanie przestarzałych odcinków sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. 3. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, gdzie podłączenie do sieci jest niemożliwe. 4. Uzbrajanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną. <u>Zaopatrzenie w energię</u> 1. Rozbudowanie i modernizowanie linii energetycznych. 2. Budowa sieci gazowej. 3. Informowanie mieszkańców o możliwości pozyskania dofinansowania na wykorzystanie OZE na cele energetyczne. 4. Budowa biogazowni,

Czynnik atrakcyjności	Stan obecny Gminy Sierpc	Możliwe działania do podjęcia w celu poprawy obecnej sytuacji Gminy Sierpc
		5. Lokalizowanie zespołów ogniw fotowoltaicznych na terenie Gminy. <u>Infrastruktura telekomunikacyjna</u> 1. Budowa sieci światłowodowej i internetowej na terenie Gminy w celu zapewnienia mieszkańcom Gminy dostępu do szerokopasmowego Internetu. 2. Tworzenie miejsc na terenie Gminy z ogólnodostępnym dostępem do Internetu (np. zapewnienie bezpłatnego dostępu do Internetu w budynkach użyteczności publicznej, tj. biblioteki, szkoły, centrum kultury, lub stworzenie kawiarenek internetowych w każdym sołectwie Gminy wykorzystując do tego np. świetlice lub budynki OSP). 3. Realizowanie projektów unijnych w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu społeczności lokalnej, w ramach których finansowany jest sprzęt komputerowy i dostęp do Internetu (zwłaszcza dla rodzin najuboższych).
komunikacja (drogi, transport publiczny, chodniki)	Sieć drogową Gminy tworzą: droga krajowa nr 10, drogi wojewódzkie oraz drogi powiatowe i drogi gminne. Drogi gminne w dużej części posiadają dobrą nawierzchnię, na części z nich konieczne są jednak prace inwestycyjne, związane z remontem, przebudową, czy modernizacją nawierzchni. Należy podkreślić, że władze Gminy Sierpc w przyszłości w celu poprawy bezpieczeństwa mieszkańców w ruchu drogowym, ale także dla celów rekreacyjnych będą rozważały budowę systemu ścieżek rowerowych i chodników na swoim terenie. Infrastruktura komunikacyjna to również transport publiczny. Obsługę autobusową umożliwiającą połączenie z pobliskimi miastami zapewniają przedsiębiorcy prywatni prowadzący linie mikrobusowe i autobusowe. Jednakże częstotliwość i czas kursów nie pokrywa zapotrzebowania mieszkańców.	1. Modernizowanie i rozbudowa infrastruktury drogowej na terenie Gminy. 2. Budowa chodników przy wszystkich drogach gminnych i powiatowych. 3. Budowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy. 4. Utwardzanie nawierzchni dróg i ulic gminnych. 5. Modernizowanie skrzyżowań z drogami gminnymi uwzględniając lewoskręty. 6. Budowa parkingów na terenie Gminy. 7. Zwiększenie liczby przystanków autobusowych na terenie Gminy. 8. Zwiększenie częstotliwości kursów transportu publicznego.
poziom bezpieczeństwa	Gmina Sierpc jest objęta systemem zapewnienia bezpieczeństwa	1. Budowa oświetlenia ulicznego we wszystkich

Czynnik atrakcyjności	Stan obecny Gminy Sierpc	Możliwe działania do podjęcia w celu poprawy obecnej sytuacji Gminy Sierpc
publicznego i drogowego	publicznego przez Komendę Powiatową Policji w Sierpcu. Teren Gminy objęty jest także działaniem Ochotniczej Straży Pożarnej. Wszystkie remizy OSP poddane zostały remontom i przebudowie. Ponadto Straż pożarna jest wyposażona w nowoczesny sprzęt. Na bezpieczeństwo drogowe i publiczne wpływa także system oświetlenia ulicznego, które znajduje się na terenie całej Gminy, ale jego lokalizacja jest zróżnicowana dla każdej miejscowości.	miejscowościach gminnych. 2. Oznakowanie poziome i pionowe dróg – zwłaszcza przejść dla pieszych. 3. Ustawienie fotoradarów na drogach o dużym natężeniu ruchu i terenach zabudowanych w celu wymuszenia przez kierowców zmniejszenia prędkości jazdy. 4. Oświetlenie miejsc publicznych – przystanków, skwerów, placów zabaw, itp.
polityka Gminy i jej działania rozwojowe	Gmina Sierpc prowadzi aktywną politykę rozwojową, gdyż systematycznie realizuje różnego rodzaju projekty wykorzystując środki zewnętrzne. Tym samym Gmina dba o ciągły rozwój nie tylko przestrzenny, ale również w zakresie poprawy jakości życia swoich mieszkańców. Oprócz wydatków na inwestycje, do czynników mających pozytywny wpływ na wizerunek Gminy i potwierdzających jej działania rozwojowe należą m.in.: – wykorzystywanie OZE dla celów poprawy jakości środowiska, – podejmowanie działań w celu racjonalizacji wydatków publicznych (m.in. termomodernizacja szkół, wykorzystywanie oświetlenia LED), – aktualizacja dokumentów planistycznych i dostosowanie ich do faktycznego potencjału rozwojowego Gminy, – dbanie o poziom bezpieczeństwa mieszkańców (poprzez rozbudowę ciągów pieszo-rowerowych, oświetlenia ulicznego, oświetlenia przy przystankach autobusowych, monitoring w miejscach publicznych), – systematyczny rozwój bazy sportowej, – promocja Gminy nie tylko na arenie lokalnej (powiatu sierpeckiego), ale także i regionalnej (województwa mazowieckiego), – pomoc oferowana osobom starszym (m.in. w zakresie umożliwienia uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej, świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania tych	1. Wyznaczenie na stronie internetowej miejsca dla inwestorów zainteresowanych rozpoczęciem działalności gospodarczej na terenie Gminy. 2. Opracowanie profesjonalnej oferty inwestycyjnej. 3. Opracowanie oferty turystycznej. 4. Wydzielanie i odpowiednie zagospodarowanie centów wsi jako miejsc publicznych spotkań i integracji mieszkańców. 5. Wyznaczenie terenów inwestycyjnych pod rozwój przedsiębiorczości.

Czynnik atrakcyjności	Stan obecny Gminy Sierpc	Możliwe działania do podjęcia w celu poprawy obecnej sytuacji Gminy Sierpc
	osób, zapewnienie i dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych) i bezrobotnym (w ramach prac użytecznie społecznych), – współpraca Gminy z przedsiębiorcami i innymi organizacjami pozarządowymi przy organizacji imprez sportowo-kulturowych na terenie Gminy.	
Atrakcyjność inwestycyjna		
lokalizacja geograficzna i komunikacyjna Gminy	Gmina Sierpc, która okala Miasto Sierpc, jest położona w niedalekim oddaleniu od Płocka tj. ok. 35 km, od Torunia – około 85 km oraz około 135 km od Warszawy – głównej aglomeracji w Polsce. Dzięki temu, Gmina znajduje się w obrębie strefy potencjalnych koncentracji procesów rozwojowych. Korzystne połączenie komunikacyjne Gminy z innymi miejscowościami zapewnione jest także dzięki drogom wojewódzkim: nr 560 relacji Płock – Sierpc – Brodnica oraz nr 541 relacji Tłuchowo – Sierpc – Lubawa.	Na lokalizację geograficzną i komunikacyjną Gmina nie ma bezpośredniego wpływu. Jednakże można podjąć działania w zakresie: - lepszego oznakowania Gminy w pobliżu znaczących tras drogowych – dzięki temu, jeśli Gmina zbuduje atrakcyjną ofertę inwestycyjną (np. poprzez wyznaczenie strefy inwestycyjnej lub gospodarczej), możliwy będzie łatwiejszy dojazd do Gminy; - poprawy stanu nawierzchni dróg przecinających teren Gminy – im lepszy stan nawierzchni dróg, tym lepszy dojazd do potencjalnych przedsiębiorstw działających na terenie Gminy.
występowanie stref gospodarczych (terenów inwestycyjnych) na terenie Gminy	Na terenie Gminy brakuje opracowanej oferty terenów inwestycyjnych wyodrębnionych pod strefę gospodarczą.	1. Wydzielenie terenów usługowo-przemysłowych w obecnej przestrzeni agrarnej Gminy poprzez dokonanie odpowiednich zmian w MPZP i PZP Gminy. 2. Pozyskanie terenów dla wyznaczenia terenów inwestycyjnych poprzez ich wykup od obecnych właścicieli lub ich dzierżawę. 3. Wykupienie nieruchomości na obszarze Gminy, który w jakimś stopniu jest już uzbrojony lub posiada dostęp do drogi o nawierzchni asfaltowej. Dzięki temu Gmina będzie dużo łatwiej i szybciej mogła uzbroić dany teren inwestycyjny w podstawową infrastrukturę, co wiąże się również z mniejszymi nakładami finansowymi niż gdyby miało to miejsce w przypadku budowy danej sieci od podstaw. 4. Zmiana przeznaczenia gruntów rolnych o najniższych

Czynnik atrakcyjności	Stan obecny Gminy Sierpc	Możliwe działania do podjęcia w celu poprawy obecnej sytuacji Gminy Sierpc
		klasach bonitacyjnych na cele zabudowy usługowo-produkcyjnej.
uzbrojenie terenu (działek) pod rozwój przedsiębiorczości	W związku z tym, że nie ma wyznaczonego konkretnego obszaru pod rozwój przedsiębiorczości (tj. terenów inwestycyjnych lub gospodarczych), to nie ma możliwości jego uzbrojenia.	W przypadku nowo wyznaczonych już terenów usługowo-przemysłowych, zapewnienie możliwości ich uzbrojenia w podstawową infrastrukturę w momencie otrzymania deklaracji przedsiębiorcy o tym, że jest zainteresowany prowadzeniem swojej działalności gospodarczej właśnie na tym terenie.
dostępność infrastruktury telekomunikacyjnej	Gmina objęta jest zasięgiem sieci komórkowej. Dostęp do Internetu w dużej mierze zapewniony jest drogą radiową ze względu na lokalizację Gminy. Jednym z głównych problemów mieszkańców Gminy jest słaby zasięg zarówno sieci komórkowych jak i Internetu. W związku z tym należy zakładać, że problemy te będą również odczuwalne przez potencjalnych inwestorów.	1. Budowa sieci światłowodowej i internetowej na terenie Gminy. 2. Postawienie lub zainstalowanie na budynkach użyteczności publicznej nowych, dodatkowych nadajników sieci komórkowych. 3. Rozbudowa linii telefonicznych na terenie Gminy.
lokalne przepisy (tj. ulgi inwestycyjne, wysokość podatków, PZP)	Gmina Sierpc w dążeniu do rozwoju przedsiębiorczości na terenie Gminy stara się zapewnić obecnym, jak również przyszłym inwestorom dostęp do kompleksowych informacji na temat zasobów przestrzennych Gminy, w tym terenów przeznaczonych pod inwestycje i rozwój przedsiębiorczości. Na terenie Gminy Sierpc brakuje specjalnie wydzielonej komórki w zakresie udzielania informacji i wsparcia dla: - funkcjonujących przedsiębiorców (choćby w zakresie prowadzenia dotychczasowej działalności gospodarczej, możliwości pozyskania dofinansowania na rozwój obecnej działalności lub procedury pozyskiwania potrzebnych decyzji wydawanych przez Gminę), - potencjalnych inwestorów (w zakresie procedury otwierania własnej działalności gospodarczej, promowania się w Gminie).	1. Stosowanie ulg inwestycyjnych dla nowych podmiotów gospodarczych. 2. Utworzenie „Help desk-u dla przedsiębiorców”, w którym dowiedzą się m.in. o swoich obowiązkach względem Gminy (w tym rodzaju i wysokości podatków jakie muszą płacić), o możliwościach pozyskania dofinansowania na rozwój działalności gospodarczej, o prowadzonych szkoleniach dla przedsiębiorców, o możliwościach promowania się w Gminie, o procedurach związanych z uzyskiwaniem potrzebnych pozwoleń i decyzji itp. 3. Stworzenie systemu promocji inwestycyjnej Gminy - opracowanie oferty inwestycyjnej Gminy i zamieszczenie jej na stronie internetowej i w ogólnodostępnych publikacjach branżowych w celu poprawy dostępu do informacji o przedsiębiorcach działających na terenie Gminy, jak i o istniejących warunkach do inwestowania na tym terenie. 4. Promowanie lokalnych oraz zewnętrznych

Czynnik atrakcyjności	Stan obecny Gminy Sierpc	Możliwe działania do podjęcia w celu poprawy obecnej sytuacji Gminy Sierpc
		przedsiębiorców. 5. Prowadzenie szkoleń dla przedsiębiorców głównie w zakresie pojawienia się możliwości pozyskania dofinansowania na rozwój swojej działalności (szkolenia dotyczące warunków konkretnego konkursu).

Źródło: Opracowanie własne

Przeprowadzona diagnoza strategiczna pozwoliła zauważyć, że na terenie Gminy Sierpc występuje wiele czynników sprzyjających dalszemu rozwojowi osadnictwa oraz rozwojowi przedsiębiorczości (tzw. **mocne strony**). Są to:

- atrakcyjne położenie geograficzne Gminy w centrum Polski,
- korzystne połączenia komunikacyjne w zakresie szlaków drogi krajowej oraz dróg wojewódzkich,
- warunki naturalne sprzyjające rozwojowi budownictwa mieszkaniowego,
- atrakcyjne walory przyrodnicze i krajobrazowe, które stanowią idealne miejsce dla wypoczynku i rekreacji, zwłaszcza dla mieszkańców obszarów miejskich,
- dobre wyposażenie w infrastrukturę techniczną (zwłaszcza w sieć wodociągową i energetyczną),
- organizowanie cyklicznych imprez kulturalnych,
- bardzo dobrze rozwinięta baza oświatowa, w tym zapewnienie dostępu do publicznych przedszkoli,
- atrakcyjne zaplecze sportowe,
- wzrastające zainteresowanie zastosowaniem OZE.

Do najważniejszych czynników kształtujących **konkurencyjność** gminy **pod względem osadnictwa** należą:

- dostępność terenów i obiektów mieszkaniowych,
- poziom rozwoju infrastruktury społecznej (w tym dostęp do oświaty, kultury, rozrywki),
- dostępność infrastruktury technicznej (wodno-kanalizacyjnej, energetycznej),
- dostępność do rynku pracy,
- połączenia komunikacyjne (szlaki drogowe, transport publiczny),
- walory przyrodnicze danego obszaru,
- poziom bezpieczeństwa publicznego,
- potencjał gospodarczy i trendy rozwoju gmin.

Do najważniejszych czynników kształtujących **atrakcyjność inwestycyjną** danej gminy należą:

- lokalizacja geograficzna i komunikacyjna Gminy,
- występowanie stref gospodarczych (terenów inwestycyjnych) na terenie Gminy,
- uzbrojenie terenu (działek) pod rozwój przedsiębiorczości,
- lokalne przepisy,
- wysokość podatków,
- stosowanie ulg inwestycyjnych,

- posiadanie Planu zagospodarowania przestrzennego,
- dostęp do siły roboczej.

Analizując obecny stan zagospodarowania i wyposażenia Gminy Sierpc w niezbędną infrastrukturę należy stwierdzić, że aby móc realizować politykę skoncentrowaną na podniesieniu atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej, Gmina powinna zintensyfikować swoje działania inwestycyjne i rozwojowe w następujących obszarach:

- stworzenie oferty inwestycyjnej dla nowych inwestorów (pod względem obszaru do inwestowania),
- zbudowanie systemu promowania przedsiębiorców działających na terenie Gminy,
- uporządkowanie urbanistyczne Gminy (zwiększenie gęstości zaludnienia na terenach już uzbrojonych pod budownictwo mieszkaniowe zlokalizowanych wzdłuż istniejących dróg, rozwój obszarów pod budownictwo mieszkaniowe na obszarach z ograniczoną funkcją rolniczą, zablokowanie budownictwa mieszkaniowego na terenach atrakcyjnych inwestycyjnie i przeznaczonych pod rozwój przedsiębiorczości),
- rozwijanie infrastruktury rekreacyjnej,
- kontynuowanie rozbudowy sieci kanalizacyjnej i wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków,
- kontynuacja modernizacji dróg.

Zaniechanie w najbliższym czasie realizacji działań rozwojowych w zakresie zwiększenia atrakcyjności osadniczej i inwestycyjnej Gminy Sierpc może doprowadzić do zmniejszenia się liczby obecnych mieszkańców, którzy będą migrowali z terenu Gminy Sierpc na obszary dla nich bardziej atrakcyjne, jak i brak napływu nowych mieszkańców i inwestorów. W związku z tym, może to doprowadzić do zmniejszania dochodów własnych Gminy w wyniku zmniejszenia liczby podatników (rozumianych jako mieszkańców i inwestorów) oraz zmniejszenia wpływów do budżetu z tytułu różnych podatków (zwłaszcza podatku od osób fizycznych i prawnych oraz podatku od nieruchomości).

Reasumując powyższe, aby Gmina Sierpc mogła się rozwijać i zwiększać swoją przewagę konkurencyjną w stosunku do innych gmin, musi przede wszystkim podjąć działania zmierzające do **dalszego pozyskiwania nowych mieszkańców** Gminy oraz **pozyskiwania nowych podmiotów gospodarczych** na swoim terenie, co w dalszej perspektywie przyczyni się do zwiększenia jej dochodów własnych, a tym samym zwiększy możliwości inwestycyjne Gminy. Działania umożliwiające osiągnięcie tych 2 celów, znajdują odzwierciedlenie w konkretnych celach strategicznych.

III. Strategia Rozwoju Gminy Sierpc na lata 2014-2020

1. Misja Gminy Sierpc

Misja to zwięzła, wewnętrznie spójna deklaracja definiująca powód istnienia gminy jako wspólnoty samorządowej mieszkańców, jej podstawowy cel, na którego realizację nastawione są jej działania oraz wartości, które kierują pracą jej personelu.

W przypadku jednostek samorządu terytorialnego, misja została zdefiniowana w Ustawie o samorządzie gminnym, zgodnie z którą do zadań własnych Gminy należy *zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty*.

Uwzględniając powyższe określono następującą **misję Gminy Sierpc**:

„EFEKTYWNE ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY ZAPEWNIAJĄCE GODNE WARUNKI ŻYCIOWE, ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA LOKALNEGO ORAZ POCZUCIE STABILIZACJI W PRZYSZŁOŚCI”

2. Wartości kluczowe

Wartości kluczowe są to wieczne zasady, którymi powinna kierować się gmina realizując misję swojego istnienia. Wartości kluczowe reprezentują panujące w organizacji cechy i postawy, które są demonstrowane przez zachowania wszystkich pracowników.

- **Petent** – jest on dla nas najważniejszą ze wszystkich wartości. Każdego Petenta traktujemy indywidualnie i staramy się zaspokoić jego potrzeby na jak najwyższym poziomie.
- **Jakość** – Realizujemy swoje zadania kompleksowo i na jak najwyższym poziomie.
- **Rozwój kadry** – Stawiamy na jakość świadczonych przez nas usług, dlatego systematycznie kształcimy naszą kadrę, aby móc świadczyć usługi na najwyższym poziomie oraz zaspokajać nowe potrzeby naszych interesariuszy.
- **Zorientowanie na rozwój** - Aby móc się dynamicznie rozwijać, nasza Gmina wykorzystuje każdą okazję do pozyskania środków finansowych na realizację inwestycji w zakresie poprawy stanu istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej.
- **Partnerstwo** – przy realizacji swoich zadań nawiązujemy współpracę z innymi podmiotami zarówno sektora publicznego, jak i prywatnego.

3. Wizja rozwoju Gminy Sierpc

Wizja rozwoju gminy określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem jak organizacja zamierza być postrzegana w przyszłości.

W Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015, zapisano iż: *„planując działania prorozwojowe na najbliższe lata musimy wiedzieć, jaką Polskę, naszą Ojczyznę, chcielibyśmy widzieć i w jakiej żyć w 2015 roku”*. Z powodzeniem stwierdzenie to możemy odnieść do gminy, gdyż wyobrażenie jej zasobów, potencjału i kondycji w przyszłości, stanowi podstawę planowania działań prorozwojowych. Wizja rozwoju Gminy Sierpc musi ponadto być wyzwaniem oraz nadawać sens wszelkim działaniom podejmowanym zarówno przez władze, jak i poszczególnych mieszkańców gminy.

Wizja Gminy Sierpc na lata 2014-2020 została sformułowana w następujący sposób:

„GMINA SIERPC – GMINA PRZYJAZNA MIESZKAŃCOM I INWESTOROM, Z ROZWIJAJĄCĄ SIĘ INFRASTRUKTURĄ SPOŁECZNĄ ORAZ TECHNICZNĄ, NA OBSZARZE KTÓREJ PRZESTRZEGANA JEST ZASADA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU W KAŻDYM ASPEKCIE ŻYCIA”.

4. Interesariusze Strategii

Interesariusze strategii to podmioty (osoby, grupy osób, społeczności, instytucje, organizacje), które mogą istotnie wpływać na gminę oraz których potrzeby zamierza zaspakajać gmina świadcząc określone usługi publiczne.

Interesariuszy definiuje się w kontekście określonej wizji rozwoju.

Należy podkreślić, że w przypadku każdej gminy w Polsce najważniejszymi interesariuszami, których potrzeby musi zaspakajać, są jej mieszkańcy.

Interesariuszami Gminy Sierpc są:

- 1) obecni mieszkańcy Gminy,
- 2) mieszkańcy spoza terenu Gminy,
- 3) obecni przedsiębiorcy z terenu Gminy,
- 4) przedsiębiorcy spoza terenu Gminy.

Władze Gminy Sierpc zmagają się do utrzymania dodatniego salda migracji poprzez zatrzymanie na terenie Gminy jej obecnych mieszkańców, jak również przyciągnięcie nowych w wyniku rozwoju mieszkalnictwa i przedsiębiorczości na terenie Gminy, co w konsekwencji przyczyni się do rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Sierpc.

5. Wartość oczekiwana przez interesariusza

Wartość oczekiwana przez interesariusza to zbiór wymagań każdego z interesariuszy, który ma wpływ:

- w przypadku mieszkańców gminy – na atrakcyjność mieszkaniową i osadniczą gminy,
- w przypadku przedsiębiorców – na atrakcyjność inwestycyjną gminy.

Wartość oczekiwaną przez interesariuszy w kontekście atrakcyjności mieszkaniowej i inwestycyjnej Gminy Sierpc przedstawiają tabele 33,34,35.

Należy podkreślić, że w tabelach zostały ujęte wszystkie czynniki atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej, tzn. te, na które Gmina może wpływać oraz te, na które wpływu nie ma. Przy określaniu celów strategicznych będą brane pod uwagę tylko te obszary, w których Gmina Sierpc może podjąć jakieś działania inwestycyjne i rozwojowe.

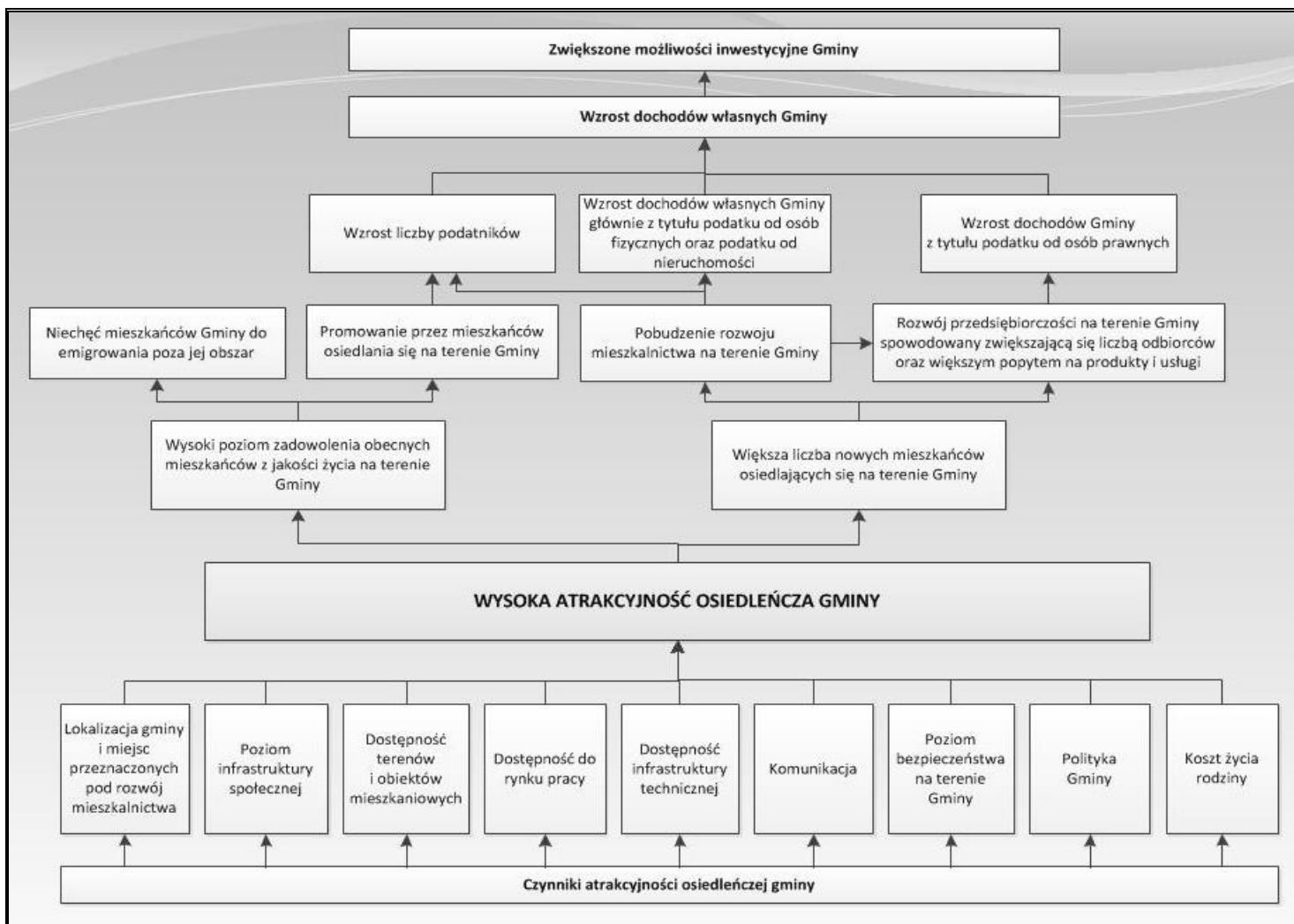
Tabela 32. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności mieszkaniowej Gminy

Lokalizacja gminy i miejsc przeznaczonych pod rozwój mieszkalnictwa	Poziom infrastruktury społecznej	Dostępność terenów i obiektów mieszkaniowych	Dostępność do rynku pracy
- rodzaj szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren gminy, - odległość od większych ośrodków miejskich, - położenie geograficzne, - walory krajobrazowe (las, jeziora, obszary chronione), - warunki klimatyczne, - rodzaj podmiotów gospodarczych działających w okolicy (czy są one uciążliwe dla mieszkańców), - dostęp do usług (w tym odległość od sklepów)	a) oferta spędzania czasu wolnego: - dostęp do ośrodków kulturalnych, - odpowiednie zagospodarowanie terenu (np. skwery z ławeczkami, place zabaw, parki, ścieżki rowerowe) - imprezy kulturalne i rozrywkowe organizowane na terenie Gminy, - obiekty sportowe, - funkcjonowanie klubów sportowych, b) dostęp do oświaty: - lokalizacja i rozmieszczenie szkół, - dostęp do przedszkoli, - poziom i kierunki kształcenia w szkołach, - wyposażenie i stan techniczny szkół, - oferta zajęć pozalekcyjnych, - kadra nauczycielska, c) dostęp do opieki zdrowotnej: - lokalizacja ośrodków zdrowia, - odległość od szpitala, - rodzaje lekarzy i specjalistów w istniejących ośrodkach zdrowia, d) funkcjonowanie organizacji społecznych i stowarzyszeń (np. klub seniora, OSP, koło gospodyń wiejskich)	- dostępność działek budowlanych, - dostępność mieszkań komunalnych lub mieszkań pod wynajem, - ceny mieszkań i działek budowlanych, - uwarunkowania przyrodnicze terenów pod zabudowę (np. czy są to tereny zalewowe, obszary chronione, tereny zagrożone osuwiskami)	- miejsca pracy (jaka jest możliwość znalezienia pracy na danym terenie), - rodzaj podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie gminy (od tego zależy poziom wymaganych kwalifikacji oraz z tego wynikać będzie średnie wynagrodzenie za pracę), - odległość od większych miast, - polityka inwestycyjna gminy (jakie działania rozwojowe są prowadzone przez władze)

Dostępność infrastruktury technicznej	Komunikacja	Poziom bezpieczeństwa na terenie Gminy	Polityka Gminy	Koszt życia rodziny
- wyposażenie terenu w media (sieć wodno-kanalizacyjna, energetyczna, gazowa, ciepłownicza), - infrastruktura drogowa (rodzaj dróg, odległość od nich i ich stan techniczny) - dostęp do Internetu, - zasięg sieci komórkowych	- rodzaj dróg na terenie Gminy, - stan techniczny dróg, - odległość od głównych dróg, - występowanie ścieżek rowerowych i chodników na terenie gminy, - rodzaj transportu publicznego funkcjonującego na terenie gminy, - częstotliwość kursów transportu publicznego	- poziom patologii i przestępczości na danym terenie, - dostępność służb porządkowych i ratowniczych (policji, OSP, straż miejska), - prawdopodobieństwo wystąpienia kataklizmów (np. powodzi, huraganów itp.) - chodniki i ścieżki rowerowe, - dobrze funkcjonujący system oświetlenia ulicznego	- promocja gminy (co jest promowane, czy gmina jest szczególnie z czegoś znana), - polityka inwestycyjna gminy (jakie działania rozwojowe są prowadzone przez władze i z jaką częstotliwością), - polityka prorodzinna, - współpraca samorządu z przedsiębiorcami, - wysokość podatków, - sposób obsługi mieszkańców Gminy i komunikacji z nimi	- wysokość podatków, - wysokość czynszu za mieszkanie, - koszty dostępu do mediów (opłata za wodę, ścieki, ciepło) - koszty związane z posyłaniem dzieci do szkół, - dostępność i odległość od marketów i hipermarketów

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 3. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej Gminy

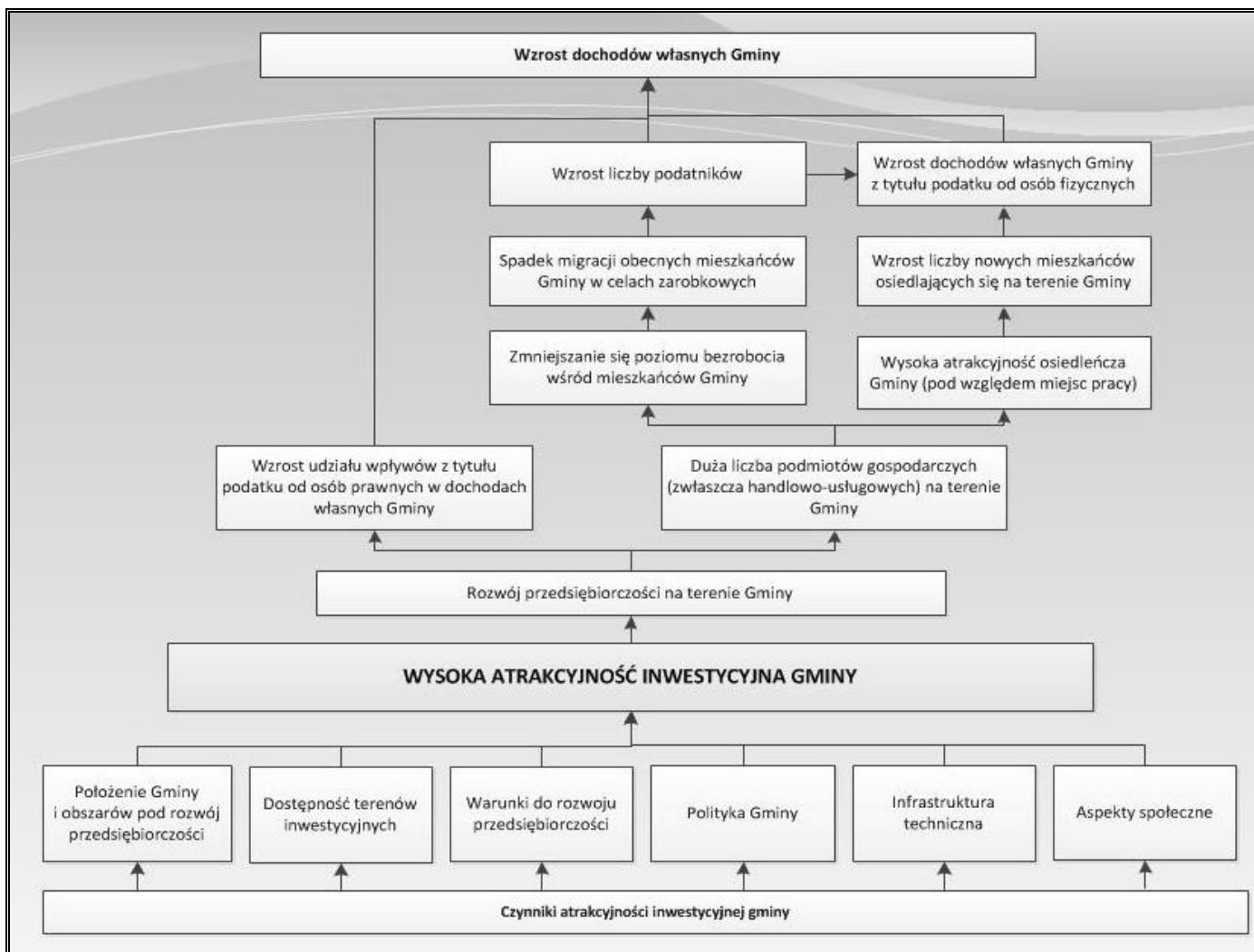
Źródło: Opracowanie własne

Tabela 33. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy

Położenie Gminy i obszarów pod rozwój przedsiębiorczości	Dostępność terenów inwestycyjnych	Warunki do rozwoju przedsiębiorczości	Polityka Gminy	Infrastruktura techniczna	Aspekty społeczne
- lokalizacja Gminy pod względem geograficznym (w jakiej części Polski leży, w pobliżu jakich większych miast), - lokalizacja Gminy pod względem komunikacyjnym (rodzaj i znaczenie szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren Gminy), - walory turystyczne Gminy	- wyznaczenie terenów inwestycyjnych na terenie Gminy, - uzbrojenie działek pod inwestycje, - miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	- dostępność surowców, - odległość od większych rynków zbytu, - popyt na danym rynku (w tym wynikający z uwarunkowania terenu), - dostępność do siły roboczej (w tym wykwalifikowanej), - konkurencja, - atrakcyjność firm już działających na terenie gminy	- pomoc dla przedsiębiorców w prowadzeniu działalności gospodarczej, - szybkość załatwiania spraw w Urzędzie, - podatki, - stosowanie ulg inwestycyjnych, - lokalne przepisy, - preferowane kierunki rozwoju przedsiębiorczości na terenie danej gminy, - promocja Gminy	- dostępność dobrych dróg, - dostępność komunikacyjna (dobre połączenie z większymi ośrodkami zbytu), - dostępność parkingów (dla działalności usługowej), - uzbrojenie gminy w media	- kierunki kształcenia w szkołach i poziomy kształcenia, - poziom bezpieczeństwa publicznego, - klimat do rozwoju przedsiębiorczości (w kontekście mieszkańców)

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 4. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej gminy

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 34. Czynniki atrakcyjności turystycznej Gminy

Walory turystyczne	Walory pozaprzyrodnicze	Infrastruktura turystyczna – zagospodarowanie turystyczne
- wypoczynkowe: tereny o atrakcyjnym środowisku przyrodniczym, urozmaiconym ukształtowaniu powierzchni; - osobiwości przyrodnicze oraz elementy kultury materialnej i duchowej; - specjalistyczne: obszary umożliwiające uprawianie: wędkarstwa, myślistwa, jeździectwa, kajakarstwa; - dostęp do lasów, jezior itp. - obszary chronione i formy ochrony przyrody (parki przyrody i krajobrazowe, pomniki przyrody); - czystość i jakość środowiska naturalnego (powietrza, wód); - pogoda i klimat.	- lokalizacja geograficzna; - dostępność komunikacyjna w odniesieniu do dróg i środków komunikacji publicznej; - tło historyczne gminy; - promocja gminy w zakresie turystyki, - z informatyzowanie turystyki na terenie gminy np. aplikacje turystyczne na telefon, wirtualne mapy itp.	- baza noclegowa: (liczba obiektów, ich standard, ich oferta, lokalizacja, dostępność komunikacyjna, ceny): • hotele, • pokoje gościnne, • gospodarstwa agroturystyczne, • domki wczasowe, • kempingi, - baza gastronomiczna: (liczba obiektów, ich standard, ich oferta, lokalizacja, dostępność komunikacyjna, ceny): • restauracje, • bary, • zajazdy, • kawiarnie, - obiekty sportowe: • hale sportowe, - obiekty kultury: • galerie, • muzea • wystawy, itd. - szlaki turystyczne - piesze, rowerowe oraz inne trasy, - spływy kajakowe, - stoki narciarskie, - obiekty zabytkowe (w tym zamki), - produkty regionalne, - dostęp do rozrywki, - oferta dla dzieci,

		- dostęp do internetu, - wypożyczalnie sprzętu (np. rowerów, kajaków itp.).
--	--	--

Źródło: Opracowanie własne

6. Cele strategiczna i cele operacyjne

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy zidentyfikowane w Gminie Sierpc na podstawie analizy stanu społeczno-gospodarczego Gminy. Cele strategiczne wynikają ze sformułowanej wcześniej wizji rozwoju Gminy. Wytaczają ścieżki, którymi trzeba podążać, by osiągnąć założony w niej stan.

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację konkretnych celów operacyjnych. Celom operacyjnym zostały przyporządkowane zadania. Zadania realizacyjne są najbardziej szczegółowym elementem *Strategii*. Są to konkretne przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym, organizacyjnym, restrukturyzacyjnym, za pomocą których realizowana będzie hierarchiczna struktura celów *Strategii*.

Tabela 35. Cele strategiczne i operacyjne Gminy Sierpc

L.P.	CEL STRATEGICZNY	CELE OPERACYJNE
1.	ROZBUDOWYWAĆ I MODERNIZOWAĆ INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ I SPOŁECZNĄ WPŁYWAJĄCĄ NA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	<u>Infrastruktura techniczna:</u> 1. Budowa i rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. 2. Rozbudowa i przebudowa dróg gminnych. 3. Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego. <u>Infrastruktura społeczna:</u> 1. Rozwój budownictwa mieszkaniowego, w tym komunalnego. 2. Tworzyć warunki do aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców Gminy. 3. Zapewnienie mieszkańcom atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego. 4. Rozwój i unowocześnianie infrastruktury edukacyjnej i zapewnienie wysokiego poziomu nauczania. 5. Budowa i modernizacja infrastruktury o charakterze kulturalnym. 6. Wspieranie inicjatyw związanych z opieką zdrowotną i społeczną. 7. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego. 8. Promowanie Gminy.
2.	ROZBUDOWYWAĆ INFRASTRUKTURĘ ZAPEWNIAJĄCĄ MOŻLIWOŚĆ AKTYWNEGO WYPOCZYNKU	1. Przebudowa i rozbudowa obiektów sportowych i rekreacyjnych. 2. Budowa ścieżek rowerowych. 3. Tworzenie przestrzeni dla rodziny i seniorów.
3.	TWORZYĆ WARUNKI DO ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	1. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych. 2. Zapewnienie odpowiedniego zagospodarowania przestrzennego Gminy pod rozwój przedsiębiorczości. 3. Zapewnienie pomocy formalno – prawnej przedsiębiorcom już działającym i rozpoczynającym prowadzenie działalności.

		4. Wspierać rozwój sektora pozarolnego, w tym produkcji i przetwórstwa rolno – spożywczego na terenie Gminy.
4.	POPRAWIAĆ JAKOŚĆ ŚRODOWISKA NATURALNEGO NA TERENIE GMINY M.IN. POPRZEC WYKORZYSTANIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII	1. Budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków. 2. Zwiększanie wykorzystania proekologicznych sposobów wytwarzania energii. 3. Podejmowanie działań edukacyjno – informacyjnych na terenie Gminy.
5.	TWORZYĆ WARUNKI DO ROZWIJANIA PONADLOKALNYCH FUNKCJI GMINY	1. Budować partnerstwa z sektorem publicznym i prywatnym oraz społecznym 2. Nawiązywać współpracę międzysamorządową przy realizowaniu projektów inwestycyjnych. 3. Budować efektywny system promocji Gminy.

7. System wdrażania i monitorowania strategii

Istotnym wymogiem, stawianym dokumentom szczebla strategicznego, jest wewnętrzny system monitorowania i ewaluacji postępów we wdrażaniu oraz osiąganiu założonych celów. Gromadzenie i interpretacja danych dotyczących Strategii pozwala na bieżące korekty działań komórek organizacyjnych i osób wdrażających Strategię w razie wystąpienia nieprawidłowości.

Wdrażanie Strategii będzie się odbywać poprzez projekty lub funkcjonalne programy działania. Istotnym elementem każdego planu jest szczegółowa projekcja alokacji środków na poszczególne cele i działania danego programu. Celowe jest stworzenie wokół strategii korzystnego klimatu, dzięki włączeniu w proces opracowania programów operacyjnych instytucji publicznych, społecznych i gospodarczych. Szeroki horyzont, tworzony przez szereg współdziałających instytucji, przyczyni się wydatnie do sukcesu Strategii.

Monitoring wdrażania strategii służy:

- kontroli postępu realizacji poszczególnych projektów wyznaczonych w ramach poszczególnych celów strategicznych;
- obserwacji i ocenie stanu zaawansowania konkretnych projektów umożliwiającej bieżącą identyfikację trudności w ich realizacji;
- ocenie zaangażowania komórek organizacyjnych i osób odpowiedzialnych za ich wdrażanie;
- weryfikacji zgodności z założonymi celami;
- efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków.

Aby możliwe było obiektywne zbadanie postępu realizacji inwestycji, należy stworzyć wskaźniki umożliwiające jego zbadanie.

W celu ułatwienia nadzoru i kontroli nad realizacją strategii rozwoju Gminy Sierpc dla każdego celu strategicznego należy opracować zestaw kilku obiektywnych mierników pozwalających skutecznie monitorować postępy w realizacji strategii rozwoju.

Monitoring realizacji strategii powinien umożliwiać:

- korygowanie działań, jeśli nie przynoszą one zamierzonych efektów;
- reagowanie na zmiany sytuacji strategicznej.

W celu monitorowania poziomu osiągnięcia pożądanych efektów rozwojowych ujętych w niniejszym dokumencie, powołany został **Zespół projektowy do opracowania i zarządzania wdrożeniem Strategii Rozwoju Gminy Sierpc na lata 2014 - 2020**. Zadania **Zespołu** w zakresie zarządzania realizacją Strategii obejmują:

- opracowanie programów funkcjonalnych i projektów organizacyjnych;
- inicjowanie działań;
- raportowanie zaawansowania prac nad realizacją strategii;
- przedstawienie wskaźników osiągnięcia celów strategicznych.

Wykonanie celów strategicznych będzie weryfikowane przy pomocy corocznie ustalonych mierników przez **Zespół projektowy** – tylko w ten sposób możliwe jest rozwijanie Gminy w wyznaczonym kierunku. Świadomość weryfikacji stopnia realizacji strategii w kolejnych latach, będzie także motywowała do działania.

V. Spis tabel

TABELA 1. POMNIKI PRZYRODY NA TERENIE GMINY SIERPC.....	7
TABELA 2. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA GMINY SIERPC W LATACH 2008-2012 [OSOBA]	8
TABELA 3. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA GMINY SIERPC W LATACH 2013 [OSOBA]	9
TABELA 4. ZESTAWIENIE LICZBY MIESZKAŃCÓW NA TERENIE POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTW GMINY SIERPC (STAN NA 31.12.2013 R. – MIESZKAŃCY ZAMELDOWANI NA POBYT STAŁY, CZASOWY, CZASOWY PONAD 3 MIESIĄCE).....	9
TABELA 5. PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE SIERPC W LATACH 2008 - 2013.....	14
TABELA 6. BEZROBOCIE NA TERENIE GMINY SIERPC W LATACH 2008-2013	16
TABELA 7. PRZEDSZKOLA I ODDZIAŁY PRZEDSZKOLNE NA TERENIE GMINY SIERPC (STAN NA 31.12.2013 R.)	18
TABELA 8. WYKAZ SZKÓŁ PODSTAWOWYCH NA TERENIE GMINY SIERPC NA ROK 2013.....	18
TABELA 9. WYKAZ GIMNAZJÓW NA TERENIE GMINY SIERPC NA ROK 2013	19
TABELA 10. POMOC SPOŁECZNA W GMINIE SIERPC	25
TABELA 11. LICZBA WYPADKÓW I PRZESTĘPSTW NA TERENIE GMINY SIERPC W LATACH 2010 - 2013.....	26
TABELA 12. SIEĆ WODOCIĄGOWA W GMINIE SIERPC.....	26
TABELA 13. SIEĆ KANALIZACYJNA I OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW W GMINIE SIERPC.....	27
TABELA 14. OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW NA TERENIE GMINY SIERPC	27
TABELA 15. SIEĆ GAZOWA NA TERENIE GMINY SIERPC	28
TABELA 16. DROGI KRAJOWE I WOJEWÓDZKIE NA TERENIE GMINY SIERPC (STAN NA DZIEŃ 31.12.2013 R.)	30
TABELA 17. DROGI POWIATOWE NA TERENIE GMINY SIERPC (STAN NA DZIEŃ 31.12.2013 R.).....	31
TABELA 18. DROGI GMINNE NA TERENIE GMINY SIERPC (STAN NA DZIEŃ 31.12.2013 R.)	32
TABELA 19. ZASOBY MIESZKANIOWE GMINY SIERPC W LATACH 2008-2012	34
TABELA 20. STRUKTURA DOCHODÓW MAJĄTKOWYCH I BIEŻĄCYCH GMINY SIERPC W LATACH 2008-2012 [zł].....	36
TABELA 21. DOCHODY GMINY SIERPC W LATACH 2008-2012 [zł]	37
TABELA 22. POSZCZEGÓLNE KATEGORIE DOCHODÓW WŁASNYCH GMINY SIERPC [zł]	37
TABELA 23. UDZIAŁ W PODATKACH STANOWIĄCYCH DOCHÓD PAŃSTWA W GMINIE SIERPC W LATACH 2008-2012 [zł].....	37
TABELA 24. UDZIAŁ POSZCZEGÓLNYCH CZĘŚCI SUBWENCJI W OGÓLNYM DOCHODZIE GMINY SIERPC W LATACH 2008-2012 [zł]	38
TABELA 25. DOTACJE W BUDŻECIE GMINY SIERPC W LATACH 2008-2012	39
TABELA 26. WYDATKI GMINY SIERPC W LATACH 2008 - 2012	39
TABELA 27. STRUKTURA WYDATKÓW GMINY SIERPC W LATACH 2008-2012 [zł]	40
TABELA 28. WYSOKOŚĆ SUBWENCJI OŚWIATOWEJ I WYDATKÓW NA OŚWIATĘ NA TERENIE GMINY SIERPC W LATACH 2008-2012 [zł]	41
TABELA 29. WYNIKI BUDŻETÓW GMINY SIERPC W LATACH 2008-2012 [zł]	44
TABELA 30. INWESTYCJE ZREALIZOWANE PRZEZ GMINĘ SIERPC W LATACH 2007-2013	45
TABELA 31. OCENA ATRAKCYJNOŚCI MIESZKANIOWEJ, INWESTYCYJNEJ I TURYSTYCZNO-REKREACYJNEJ GMINY SIERPC	54
TABELA 32. WARTOŚĆ OCZEKIWANA PRZEZ INTERESARIUSZY W ZAKRESIE ATRAKCYJNOŚCI MIESZKANIOWEJ GMINY	70
TABELA 33. WARTOŚĆ OCZEKIWANA PRZEZ INTERESARIUSZY W ZAKRESIE ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ GMINY	73
TABELA 34. CZYNNIKI ATRAKCYJNOŚCI TURYSTYCZNEJ GMINY.....	75

TABELA 35. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE GMINY SIERPC	77
--	----

VI. Spis wykresów

WYKRES 1. PODZIAŁ LUDNOŚCI WG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU NA TERENIE GMINY SIERPC W LATACH 2008-2012 (w %)	13
WYKRES 2. STRUKTURA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ NA TERENIE GMINY SIERPC W 2013 R. WG SEKCJI PKD 2007	15
WYKRES 3. PROGNOZA LICZBY LUDNOŚCI DLA GMINY SIERPC [OSOBA]	20
WYKRES 4. WYBRANE WYDATKI W LATACH 2008-2012 [zł]	41
WYKRES 5. PROGNOZA LUDNOŚCI W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM I POPRODUKCYJNYM W GMINIE SIERPC [OSOBA]	42

VII. Spis rysunków

RYSUNEK 1. GMINA SIERPC NA TLE KRAJU, WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO I POWIATU SIERPECKIEGO	4
RYSUNEK 2. OBSZARY CHRONIONE NA TERENIE GMINY SIERPC	6
RYSUNEK 3. DRZEWO CELÓW DLA ZWIĘKSZENIA ATRAKCYJNOŚCI OSIEDLEŃCZEJ GMINY	72
RYSUNEK 4. DRZEWO CELÓW DLA ZWIĘKSZENIA ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ GMINY	74